

บรรณานุกรม

กาญจนา นาคสกุล และคณะ. การใช้ภาษา. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เคล็คไทย, 2524.

กุหลาบ มลลิกะมาส. "การวิเคราะห์และการประเมินค่าวรรณคดี" อาจารย์ของเรา. ที่ระลึกเนื่องในโอกาสเกษียณอายุราชการ ศาสตราจารย์กุหลาบ มลลิกะมาส กรุงเทพมหานคร, 2522.

_____. วรรณคดีวิจารณ์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2522.

ฉัตรชัย สุกระภาณจน์. "การตั้งชื่อเรื่องในวรรณกรรมไทยปัจจุบัน" วิชา (ต.ค. - ธ.ค. 2519), 2519.

ทองสุข เกตุโรจน์. การเขียนแบบสร้างสรรค์. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2519.

นิมิตร ภูมิถาวร. กระดานคำ กระดานรัก. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มิ่งกษ, 2524.

_____. กระทรวงคลังกลางนร. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2519.

_____. กระสุนอัปยศ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2521.

_____. กัศปัสสู. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2520.

_____. การพระราชทานเพลิงศพ นายนิมิตร ภูมิถาวร ต.ม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อักษรไทย, 2524.

_____. กำนันโพธิ์ เชียงชาย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2520.

_____. คนนอกเครื่องแบบ รวมเรื่องสั้น. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ดาว, ไม้ระบุรีพิมพ์.

- นิมิตร ภูมิदार. คนเผ่าถ่าน. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2523.
- _____ . ครูรับผมจน รวมเรื่องสั้น. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2521.
- _____ . ครูใหญ่แก่ ๆ รวมเรื่องสั้น. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2523.
- _____ . คุณครูเจ้าสำราญ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์กษ, 2523.
- _____ . ช่องเขาซาก 2 เล่ม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2520.
- _____ . ท้าวประจำเมือง. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2520.
- _____ . แต่คุณครูควยคมแฝก. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2517.
- _____ . แต่เรือจ้างควยแจวหัก. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2519.
- _____ . คืนที่เปื้อนโคลน รวมเรื่องสั้น. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2518.
- _____ . ห้องนาสะเทือน. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2517.
- _____ . นรกในโรงเรียน 2 เล่ม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2520.
- _____ . นักเลงบ้านไร่. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2521.
- _____ . ปล้นครูสาว. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2519.
- _____ . ปืนคืบในคองคืบ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2522.
- _____ . พ่อพวงมาลัย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ดาว, ไม่ระบุปีพิมพ์.
- _____ . มือที่เปื้อนชอล์ก. รวมเรื่องสั้น พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2517.

- นิมิตร ภูมิถาวร. แม่หม้ายกรุงเทพฯ. รวมเรื่องสั้น. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2521.
- _____ . แม่หม้ายท้องนา. รวมเรื่องสั้น พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ประมวลสาส์นสยาม, 2520.
- _____ . ไม้เรียวอันสุดท้าย. รวมเรื่องสั้น พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2519.
- _____ . รอยเปื้อนของครูสาว. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์หนอง, 2517.
- _____ . เรื่องสั้นชนบท. รวมเรื่องสั้น. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2519.
- _____ . โรงเรียนนักเลง. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์น, 2520.
- _____ . ลูกสามล้อ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สองเพื่อน, ไม่ระบุปีพิมพ์.
- _____ . ลูกสาวนักเลง. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2521.
- _____ . โลกที่ 5. รวมเรื่องสั้น. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2518.
- _____ . โลกนี้คือโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานอาจันต์ บัญจพรรค, 2522.
- _____ . ชรอยทอง. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2518.
- _____ . เส้นหย่านา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2522.
- _____ . สายลมเสียงขอ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2522.
- _____ . สาวชาวไร่. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2518.
- _____ . หนุ่มชาวนา. กรุงเทพมหานคร : กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ, 2517.

- นิมิตร ภูมิถาวร. หน้าที่เป็นอันคน. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2520.
- _____ . หอมกลิ่นคอกอ้อ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2518.
- _____ . เหยียบฝุ่นชอล์ก. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2519.
- บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, ม.ล. แนะแนวทางอ่านนวนิยาย. กรุงเทพมหานคร : คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2511.
- _____ . วิเคราะห์สุวรรณคดีไทย. กรุงเทพมหานคร : โครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2522.
- บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, ม.ล. และ เจตนา นาควัชระ, วรรณไวทยาการ : วรรณคดี. กรุงเทพมหานคร : โครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2520.
- วิชากร, กรม. "คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการกำหนดหนังสือเรียนสำหรับเลือกใช้ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2526" กรุงเทพมหานคร : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2526.
- วิฑูร โสภวงศ์. การอ่านและการพิจารณาวรรณกรรม. กรุงเทพมหานคร : องค์การฯ ของคุรุสภา, 2525.
- วิภา กงกะนันทน์. วรรณคดีศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2523.
- สุภารัตน์ เสรีวัฒน์. "วิวัฒนาการของเรื่องสั้นในเมืองไทย ตั้งแต่แรกจนถึง พ.ศ. 2475" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.
- สุทธิวงศ์ พงษ์ไพบูลย์. วรรณคดีวิเคราะห์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2525.

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก.

ประวัติของ นิมิตร ภูมิदार

นิมิตร ภูมิदार เป็นนักเขียนไทยที่มีชื่อเสียงรุ่งโรจน์คนหนึ่งในวงการวรรณกรรมไทย เขาเสนอผลงานสร้างสรรค์สะท้อนสภาพสังคมชนบท และเสนอวิถีการแก้ปัญหาสังคมในระดับท้องถิ่นอย่างน่าสนใจ ผลงานเขียนของเขาเป็นที่ยอมรับของนักอ่านทุกระดับ แม้ระดับต่างประเทศ มีวงการวรรณกรรมญี่ปุ่นสนใจงานประพันธ์ของเขามากถึงขั้นนำไปแปลเป็นภาษาญี่ปุ่น 3 เรื่อง คือ "สร้อยทอง" "ห้องนาสะเทือน" และ "สาวชาวไร่" ผู้แปลคือ มิสเตอร์โคอิชิ โนนากะ นอกจากนี้นวนิยายเรื่อง "ก้านโพธิ์เชิงชาย" ใ้มีบริษัทภาพยนตร์ติดต่อขอซื้อลิขสิทธิ์ไปสร้างเป็นภาพยนตร์ เพราะนวนิยายเรื่องนี้ไม่เพียงเข้มข้นด้านเนื้อหาเท่านั้น แต่ได้แสดงให้เห็นชีวิตการต่อสู้ โดยใช้สมองและจิตวิทยาสังคมของผู้นำระดับท้องถิ่นทั้งนา แทนที่จะใช้วิธีการรุนแรงหรือกฎหมายป่ามาแก้ปัญหา

นิมิตร ภูมิदार เกิดเมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2478 ที่ตำบลบ้านไร่ อำเภอสรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย บิดาชื่อนายมัน มารดาชื่อนางนวม ภูมิदार เป็นชาวชนบท มีอาชีพทำไร่นานา เริ่มการศึกษาชั้น ป.1 ที่โรงเรียนบ้านไร่ ตำบลบ้านเกิดของเขา จบชั้น ม.4 จากโรงเรียนราษฎรบำรุงวิทยา อำเภอสรีสำโรง จบชั้น ม.6 จากโรงเรียนสวรรควิทยา จังหวัดเดียวกัน

ในปี พ.ศ. 2494 ได้เข้าศึกษาวิชาครูมูลที่โรงเรียนฝึกหัดครูอุตรดิตถ์ เริ่มเข้ารับราชการครูที่โรงเรียนวัดโคกกระทือ อำเภอสรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย ต่อมาย้ายไปสอนที่โรงเรียนบ้านราวจันทร์ จังหวัดเดียวกัน ระหว่างนี้นิมิตรได้สมัครสอบได้วุฒิครูพิเศษประถม ปี พ.ศ. 2500 รัชการตำแหน่งครูใหญ่ โรงเรียนบ้านบึงลึก อำเภอสรีสำโรง อีกสองปีต่อมาได้รับตำแหน่งครูใหญ่โรงเรียนบ้านไร่ อำเภอสรีสำโรง นิมิตรเป็นผู้ใฝ่การศึกษาค้นคว้าอยู่ตลอดเวลา สามารถสอบได้วุฒิครูพิเศษมัธยมในเวลาไม่นานนัก ด้านหน้าที่การงานนั้นเขาได้รับเลื่อนวิทยฐานะเรื่อย ๆ เขากลับมารับตำแหน่งครูใหญ่โรงเรียนบ้านไร่อีก ได้รับตำแหน่งราชการเป็นครูชั้นโท 2

ในปี พ.ศ. 2510 นิมิตร ภูมิถาวร ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย ในวันเฉลิมพระชนมพรรษาในฐานะครูดีเด่น ปี พ.ศ. 2521 เขาได้รับประกาศนียบัตรเกียรติคุณครูใหญ่ดีเด่น พร้อมกับโรงเรียนบ้านไร่ได้รับรางวัลโรงเรียนตัวอย่างของจังหวัดสุโขทัยประจำปี จนถึง พ.ศ. 2522 กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้ยืมตัวมาช่วยราชการ เป็นกรรมการเขียนหนังสืออ่านเพิ่มเติมกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4 ปีต่อมา นิมิตรได้อำลาชีวิตราชการมาประกอบอาชีพทางการเขียนหนังสือเต็มตัว โดยเข้าร่วมทำงานกับกองบรรณาธิการนิตยสารรายสัปดาห์ฟ้าเมืองไทย รวมเวลาที่เขารับราชการครูมาเป็นเวลา 26 ปี

ชีวิตการเป็นนักประพันธ์ของนิมิตร ภูมิถาวร เริ่มจากได้รับรางวัลการประกวดเรียงความเรื่อง "พระร่วง" ของสมาคมศิษย์เก่าโรงเรียนสวรรควิทยา เมื่อปี พ.ศ. 2495 ปีเดียวกันเขาได้เขียนเรื่อง "ความหลัง" ลงพิมพ์ในวารสารสวรรควิทยานุสรณ์ ในปี พ.ศ. 2511 ขณะเป็นครูอยู่โรงเรียนบ้านไร่ เขาได้ส่งเรื่องสั้นชื่อ "คนสวยของฉัน" มาลงพิมพ์ในนิตยสารไทยโทรทัศน์ และอีกสองปีต่อมา เขาส่งเรื่อง "โลกที่พบใหม่" มาลงพิมพ์ในนิตยสารฟ้าเมืองไทย ซึ่ง อาจินต์ บุญจพรรค์ เป็นบรรณาธิการ อาจินต์เป็นบุคคลสำคัญซึ่งมีส่วนผลักดันส่งเสริมให้นิมิตรก้าวขึ้นมามีชื่อเสียงในโลกวรรณกรรม

ในปี พ.ศ. 2512 นิมิตรส่งเรื่องสั้นชื่อ "เด็กที่ครูไม่ต้องการ" เข้าประกวดที่วิทยาสารได้รับรางวัลที่ 1 ปีเดียวกันเขาได้รับรางวัลเรื่องสั้นเรื่อง "มรดกจากลุงแมน กรีน" นวนิยายเรื่องแรกของเขาชื่อ "แค้นคุณครูด้วยคนแฝก" เริ่มเขียนเมื่อปี พ.ศ. 2513 ลงพิมพ์ในฟ้าเมืองไทยเป็นตอน ๆ เป็นเรื่องเกี่ยวกับชีวิตครูและนักเรียนในชนบท ต่อมานวนิยายเรื่องนี้ได้รับรางวัลนวนิยายดีเด่นประจำปี พ.ศ. 2517 จากสมาคมผู้จัดพิมพ์และจำหน่ายหนังสือแห่งประเทศไทย

หลังจากได้รับรางวัลนวนิยายดีเด่นเรื่องแรก นิมิตรได้ผลิตผลงานที่มีคุณภาพติดตามมาอย่างไม่ขาดสาย ในปี พ.ศ. 2518 เขาได้รับรางวัลนวนิยายยอดเยี่ยมเรื่อง "สร้อยทอง" จากงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ ในปี พ.ศ. 2519 ได้รับรางวัลจากหนังสือรวมเรื่องสั้นชุด "เรื่องสั้นชนบท" จากสมาคมผู้จัดพิมพ์และ

จำหน่ายหนังสือแห่งประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2520 ได้ส่งเรื่อง "สร้อยทอง" เข้า
ชิงรางวัลวรรณกรรมอาเซียน แต่พลาดรางวัล ในปี พ.ศ. 2522 ได้รับรางวัล
ชมเชยนวนิยายเรื่อง "คนเผ่าถ่าน" จากกรรมการพัฒนาหนังสือ กระทรวงศึกษาธิการ

ผลงานประพันธ์ของนิมิตร ภูมิถาวร เป็นที่นิยมยกย่องมากมายจากผู้อ่าน
เพราะได้เสนอความคิดเห็นสร้างสรรค์สังคม สอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรมไว้ใน
งานเขียนอย่างเพียบพร้อม ไม่เพียงแต่ให้ความบันเทิงอย่างเดียว ดังนั้นกระทรวง
ศึกษาธิการจึงประกาศให้นวนิยายเรื่อง "แด่คุณครูผู้ควมแดก" "สร้อยทอง"
"เรื่องสั้นชนบท" และ "คนเผ่าถ่าน" เป็นหนังสืออ่านนอกเวลาของนักเรียนระดับ
มัธยมศึกษาทั่วประเทศ

นิมิตร ภูมิถาวร สมรสกับครูสมัย หม่องตะ มีบุตรสาว 4 คน คือ เนตรทราย
กรรณิการ์ ศุภสันต์ และเรือนแก้ว

นิมิตร ภูมิถาวร เสียชีวิตด้วยอุบัติเหตุทางรถยนต์เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน
พ.ศ. 2524 ขณะอายุได้เพียง 46 ปี นับว่าวงการวรรณกรรมเมืองไทยได้สูญเสีย
นักประพันธ์ผู้กำลังมีอนาคตรุ่งโรจน์ไปอย่างน่าเสียดาย แต่ผลงานที่ฝากไว้จะยืนยง
อยู่ในโลกรวมวรรณกรรมไทยอยู่ตลอดไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข.

"พระร่วง" เรียงความขบวนการประกวดเรื่องแรก

"ชาติไทยรักสมัครสมาน จะทำการสิ่งใดก็ไรผล แม้ชาติย่อยยับอันจน บุคคลจะสุขอย่างไร"
"พระร่วง"

เราทุกคน ย่อมพึงปรารถนา ที่จะให้ประเทศของตนเป็น เอกราช ไม่ยอม
อยู่ใต้มงคัมขงใคร ต้องการสิทธิเสรีภาพในการเป็นอยู่ ใต้อกฏหมายของประเทศตนเป็น
เครื่องคุ้มครอง ต้องการให้ประเทศอยู่ในสภาพของความร่ารวย เช่น อารยะประเทศ
ซึ่งเพียบพร้อมด้วยความสะดวกสบาย สุข ใ้รับความยุติธรรม เราไม่ยอมเป็นทาส ให้ผู้อื่น
บังคับ และใช้อำนาจต่อเราอย่างไรความเป็นธรรม ซึ่งต้องทำงานเพื่อประโยชน์ของคนอื่น
สร้างความเจริญให้แก่ผู้ที่เป็นนาย โดยที่เมื่อก่อนทุก ๆ หยก จากการทำงานนั้น หากได้
ประโยชน์อะไรแก่เรา และประเทศที่รักเลยเราจะทำงานอย่างหมกมดำลใจ คล้ายคน
ไร้วิญญาณ เพราะใ้รับการทรมานทั้งกาย ใจ

เราควรจะปลื้มใจ แล้วยิ้มอย่างผู้มีชัยชนะ ที่ประเทศไทยปัจจุบันนี้ ยังเป็นไท
สมชื่อ ทั้งที่เราปรารถนา มีรัฐธรรมนูญเทิดไว้เหนือหัว อันถือไปก็ด้วย พระราชกำหนด
กฏหมาย ที่ใ้มีบัญญัติไว้อย่างยุติธรรมให้ความร่มเย็นแก่ชาวประชา ผู้ใ้หาสันติสุข ขงใครรังค
โปกสะมีที่อยู่เหนือเสา คล้ายถั่วค้อยเป็นร่มกำบัง การรุกรานจากผู้โรมันุชยธรรม ก่อความ
ยำเกรงให้แก่เพื่อนบ้าน ไม่เหมือนประเทศใกล้เคียง บางประเทศเขาใ้รับผลอย่างตรง
กันข้าม เขาจากความเป็นไท ตกไปเป็นทาส ซึ่งคงลอกจากขอเสาถั่วค้อยนำมือของผู้มี
อิทธิพล สิทธิเสรีภาพต้องตกอยู่ในความควบคุมของคนต่างชาติ

แต่ด้วยเหตุไรเล่าที่มันทาลให้ไทยเป็นเช่นนี้ ไม่ใช่เป็นเพราะความสามารถของ
บรรพบุรุษ ผู้ใ้พยายามต่อสู้กับศัตรู ฝ่าอันตราย ไซ้ชีวิตเข้าแลก ไม่กลัวตาย ย่าไปบนกอง
เลือดในคราวสงคราม เพื่อหวังสร้างความเป็นเอกราช ความเจริญตลอดจนวัฒนธรรม ให้
เป็นมรดกตกทอดแก่อนุชนรุ่นหลังคองกรี้ ถ้าไม่มีวีรบุรุษของไทยเกิดขึ้นเราคงขาดอิสรภาพเป็น
แน่ ท่านผู้นั้นก็คือ "พระร่วง"

พระร่วงเป็นนามราชวงศ์กษัตริย์ ผู้ปกครองกรุงสุโขทัย อันเป็นนครหลวง ในสมัย
ต้นยุคของการสร้างประเทศ โดยมีขุนศรีอินทราทิตย์เป็นปฐมบรมกษัตริย์แห่งราชวงศ์พระร่วง

ซึ่งมีกษัตริย์ปกครองอยู่หลายพระองค์โดยเราถือว่าเป็น "พระร่วง" ทั้งนี้ แต่ความเข้าใจของเราทั่ว ๆ ไป เราใช้คำว่าพระร่วงเป็นชื่อเรียกบรรพบุรุษ ผู้ทรงพระนามว่า "ขุนรามคำแหง"

"พระร่วง" เป็นคำที่ติดปากของชาวไทยมาหลายชั่วอายุแล้ว ถ้ากล่าวถึงชื่อนี้ น้อยคนที่จะไม่ทราบ เพราะเป็นเสมือนสัญลักษณ์แห่งความทรงจำของพวกเรา และยังคงตราตรึงในความเป็นวีรบุรุษของพระองค์อยู่ทุกขณะจิต

ถ้าเราหลับตานึกภาพ เมื่อสมัย ๒๐๐ กว่าปีล่วงมาแล้ว สภาพความเป็นอยู่ของไทยต้องตกอยู่ในมรสุมแห่งความทุกข์ ใ้รับแต่การเบียดเบียน มีแต่ความแร้นแค้น ไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่ง เนื่องจากพวกศัตรูคอยรุกรานอยู่เสมอ ไทยผู้มีนิสัยรักสงบ แต่เป็นนักรบ จึงต้องต่อสู้เพื่อการสร้างประเทศ เพื่อมีที่อยู่ที่ดีอย่างมั่นคง และสร้างความเป็นปึกแผ่น ทั้งนี้จึงพร้อมใจกัน ยึดเอาแคว้นสุวรรณภูมิเป็นแดนตาย ซึ่งมีขุนนางกลางท่าวเป็นหัวหน้าคุมคนไทย ผู้มีเลือดไทยเข้าศึกกรุงสุโขทัย ซึ่งเวลานั้นอยู่ในความปกครองของขอมนับว่าขอมในเวลานั้นมีอิทธิพลชาติหนึ่งในสุวรรณภูมิ

คนไทย มีความเป็นไทยสมชื่อเสมอ ทั้งเป็นชาตินักรบ ที่พร้อมเพรียงกัน ใครเก่งกล้ายกขึ้นเป็นหัวหน้าอยู่ช่วยความสามัคคี ในเมื่อเป็นเช่นนี้แล้วก็ไม่มีปัญหา ถึงแม้ว่ากำลังจะมีน้อยกว่าบ้าง กรุงสุโขทัยซึ่งเคยอยู่ในมือของขอม ก็หลุมมาสู่ความควบคุมของไทยอย่างง่ายดาย แล้วขุนนางกลางทาวก็เกลี้ยราบเป็นกษัตริย์ทรงพระนามว่า "ขุนศรีอินทราทิตย์" ครองกรุงสุโขทัย ยึดเอาลำแม่น้ำยมเป็นเส้นชีวิตประสิทธิ์ความร่มเย็นให้แก่ทวยราษฎร์

กรุงสุโขทัยนี้ เป็นเสมือนรากฐาน ของราชอาณาจักรไทย ในยุคคือ ๆ มา ซึ่งเจริญขึ้นเป็นเอกราช และนอกจากนั้น ยังเป็นแหล่งที่เกิดของวีรบุรุษซึ่งเรียกว่า "พระร่วง" หรือพ่อขุนรามคำแหง อีกด้วย

รามคำแหงเป็นโอรสองค์ที่สองของขุนศรีอินทราทิตย์ ขณะที่ยังเยาว์กว่าคำแหงเป็นกษัตริย์ พระองค์มีพระชนมายุเพียง ๑๕ พรรษาเท่านั้น ก็แสดงความกล้าหาญออกทำสงครามกับพระราชบิดา ชนช้างกับขุนสามชนเจ้าเมืองฉอด ซึ่งผลของชัยชนะนี้ ยังมีเครื่องหมายที่ให้เราทราบได้ละเอียดคือ ศิลารามัก หลักที่ ๑ ทั้งคู่ไปนี้.....

"เมื่อถูกขึ้นใหญ่ ไท ๑๕ เข้า ขุนสามชนเจ้าเมืองฉอด มาที่บ้านท่าเมือง พ่อขุนราม

ขุนสามชนหัวซ้าย ขุนสามชนขีบเข้าหัวขวา ขุนสามชนเคลื่อนเข้าไพร่ฟ้าหน้าใส พอกฎหมาย
จะแจ กุบหนึ่ กูชี่ข้างเนกพล กูเซากอนพอกู กูตอชางทวยขุนสามชน คนกูฟุงชางขุนสามชน"

อันเป็นนิสัยส่อให้เห็น ถึงความเข้มแข็งเท็กเดียว แค้งเยาว์ ซึ่งเป็นเสมือน
ทวงมณีที่กำลังจะรุ่งโรจน์ เปล่งรังสีอันสกลไส และกำลังจะก้าวไปสู่ การเป็นวีระบุรุษ ทวย
การสร้างควมยิ่งใหญ่ ไว้แก่ประเทศชาติ มนุษยชาติและมนุษยเทพ โดยเฉพาะก็คือลูกหลาน

พระองค์โกเสวยราชเป็นกษัตริย์ ครองกรุงสุโขทัย เมื่อ พ.ศ. ๑๕๐๐ ทวยหวัง
อย่างยิ่งที่จะให้ไทย ใ้รับผลที่พึงปรารถนา ให้ความร่มเย็น เสมือนหนึ่งว่า ต้นโพธิ์ อันมีกิ่ง
ก้านสาขา ชูกิ่งและใบ ให้ความร่มเย็นแก่ผู้ที่มาอาศัย จนได้รับพระนาม "มหाराช" เป็น
องค์ที่ ๒ ของชาวไทย ในฐานะที่ทรงเป็นอัจฉริยะกษัตริย์ ซึ่งมีสมมติครบถ้วนถึง ๘ ประการ
คือ.....

๑. เป็นนักรบที่เข้มแข็ง
๒. เป็นนักการเมืองที่ฉลาด
๓. เป็นนักปกครองที่สามารถ
๔. เป็นนักปราชญ์ที่เห็นทางไกล
๕. มีจรรยาที่ควรชม

ดินแดนของไทย ในสมัยที่พระองค์เริ่มเป็นกษัตริย์ไม่เหมือนเดี๋ยวนี้ มีอาณาจักร
เป็นของไทยเพียงเล็กน้อย ซึ่งกล่าวไ้ว่า กรุงสุโขทัยเวลานั้น ต้องคกอยู่ท่ามกลางของมหา-
ประเทศ เช่น ทิศเหนือก็เป็นแคว้นลานนา อันเป็นเชื้อสายของไทยด้วยกัน แค้แยกกันอยู่
เขามีอำนาจมากในเวลานั้น ทิศตะวันออกก็มีมอญ พม่า ตะวันออกมีขอมซึ่งมีเมืองละโว้ เป็น
เมืองสำคัญ

เราจึงเห็นไ้ว่าการขยายบ้านเมือง จะลำบากเพียงไร สำหรับเราผู้มีกำลังน้อย
ต้องใช้ชีวิตเข้าแลก หากเราไม่เข้มแข็งพอ หรือขาดผู้นำที่กล้าหาญ แหลมทองอันเป็นที่รัก
แทบทวงใจของเรา อาจจะถูกไปเป็นของผู้อื่นยังผลไม่ไ้ไทยเป็นไทสมชื่อ คือกลับตกเป็นทาส

พระเจ้ารามคำแหง ไ้ค้ำเนินวิเทโสมายในการแผ่อาณาจักรอย่างแยบคายที่สุด
กล่าวคือพระองค์ว่า ถ้าจะแผ่อำนาจไปทางเหนือซึ่งเป็นดินแดนของไทยด้วยกัน จะเป็นเหตุ
ใ้คนไทยฆ่าฟันกันเอง ไทยต้องเป็นศัตรูไทยซึ่งไม่มั่งควร จึงตกลงที่จะขยายไปทางทิศตะวันออก
คคคือเป็นหัวเมืองมอญ และขยายไปทางใต้ ซึ่งเป็นดินแดนของขอม เพื่อให้ไทยด้วยกันเห็น

อภินิหารเสียก่อนแล้วจึงรวมชาติไทยให้เข้าเป็นปึกแผ่น ในภายหลัง พระองค์เห็นว่าการขยายอาณาเขต ขณะเมื่อยังมีศัตรูอยู่หลายแห่งนั้น ไม่มีผล จึงต้องทำไมตรีกับเมืองที่อยู่ทางเหนือ เช่นในแคว้นลานนาไทยช่วยพระยาเมงราย สร้างเมืองขึ้นใหม่ เมืองนั้นคือ "เชียงใหม่" ซึ่งเป็นเมืองแห่งวัฒนธรรมอีกเมืองหนึ่งในเวลานี้ นอกจากนั้นยังทำไมตรีกับจีน เพื่อมิให้ถูกรานเหมือนครั้งก่อน ๆ

เมื่อทางเหนือเป็นมิตรกันเรียบร้อยแล้วพระองค์ก็มุ่งสู่ภาคใต้เพื่อขยายอาณาเขตของไทย ชัยชนะก็ตกเป็นของพระองค์เรื่อยไปจากสุโขทัย ตลอดแหลมมลายู ในที่สุดแหลมทองทั้งหมด ที่เราเคยไผ่ผืน ไท้ตกมาเป็นของไทย

ส่วนทางทิศเหนืออัน ไม่มีปัญหาอะไรที่เราจะไม่ได้ เป็นธรรมชาติอยู่เอง ทุกคนต้องการหาความสันติสุข ต้องการมีผู้นำที่เข้มแข็ง เมื่อเห็นว่า พระองค์เป็นกษัตริย์ที่สามารถให้ความคุ้มครองแก่เขาด้วยความร่มเย็น จึงพากันเข้ามาสวามิภักดิ์ ซึ่งเป็นครั้งเดียวเท่านั้นที่เรามีอาณาเขตกว้างขวาง เช่นนั้น

การขยายอาณาเขตนี้ พระองค์ไม่ปรารถนาที่จะบังคับผู้ที่อยู่ใต้อำนาจเยี่ยงทาส ไม่ต้องการค้าทาส หรือหาผลกำไรจากเมืองเหล่านั้นเลย ต้องการเพียงให้เมืองต่าง ๆ มารวมกันด้วยสามัคคีเป็นประเทศ เพื่อป้องกันผู้ไม่ให้ความยุติธรรมเพราะถ้ามีเพียงเมืองเดียว ชาติก็ไม่เป็นชาติได้ เราอาจถูกรวบรวม เป็นอาณานิคมของชาติอื่น เพื่อให้ประเทศของเรามีอิทธิพล กำลังทหารมากขึ้น แต่เขายังเป็นของเรา ที่ไม่เป็นเช่นนั้น เรากลับได้รับความยุติธรรม เนื่องจาก "พระร่วงเจ้า" จักรการปกครองแบบปิตุลาธิปไตยหรือพ่อกับลูก ใฝ่ถือวาระราษฎรทุกคนเป็นเสมือนลูกในไส้ของกษัตริย์ ให้คำแนะนำสั่งสอน เช่นมีทาฬังมีคอบุศร ทรงมีอภัยสาส์น โปรดการสมาคมกับไพร่ฟ้าประชาชนทุกชั้น เพื่อทราบความทุกข์สุขอย่างใกล้ชิด ยังมีหลักฐานปรากฏในศิลาจารึกหลักที่ ๑ คือไปนี้คือ....

"ในปากประคุมี่กระถึงแขวนไว้ทันไพร่ฟ้าหน้าปก กลางบ้านกลางเมือง มีด้อยมีความเจ็บท้องคองใจ มันจักกล่าวถึงเจ้าถึงขุนมโระ ไปลันกระถึงอันท่านแขวนไว้ พ่อขุนรามคำแหงไทยินเรียกเพื่อถามสวนความมันัก้วยชื่อ....."

ภาคผนวก ค.

คนสวยของฉัน

(เรื่องสั้นเรื่องแรก)

พ่อต้องการเห็นลูกชายเป็นวีรบุรุษ เสียสละเลือดเนื้อ แม้แค่ชีวิตเพื่อชาติ
เยี่ยงบรรพบุรุษ

สำหรับแม่ ต้องการเห็นลูกเป็นหลักฐาน มีเงินมีทอง ตั้งหลักอยู่ใกล้ ๆ เพื่อ
เป็นที่พึ่ง ฝากผีฝากไข้

สำหรับเมีย ไม่ต้องการให้ตัวจากไปนานเกิน ๓ วัน เพราะกลัวตัวไปทำ
เรื่องยุ่ง ๆ กับผู้หญิงอื่น

ทั้งสามเส้านี้เป็นทัศนะของผู้อยู่เบื้องหลังทหารหาญ ที่กำลังเสียสละเลือดเนื้อ
เพื่อชาติของเขาที่เวียงคานาม

ส.ท. เจียร ยุทธรักษ์ คักสินใจสมัครไปรบเวียงคานามทวยสาเหตุหลายประการ
เรื่องเมียเลี้ยงมือตราสูง หรือบำเหน็จบำนาญสูง เวลาตายนั้นไม่ต้องพูดถึง เพราะคนอย่าง
เจียรแม้จะต้องการเงิน แต่ไม่ใช่คนประเภทบูชาเงินถึงกับกราบไหว้เงินอยู่ตลอดเวลา เขา
เคยผ่านความแร้นแค้นในเรื่องนี้มานานักค่อนัก ความแค้นของทหารชั้นประทวน แต่ความมี
เลือดเนื้อสืบมาจากทหารนี่สิ มันรุนแรงพอที่จะผลักดันให้เขาสมัครไปรบด้วยความเต็มใจ
เจียรมีเลือกทหารเต็มตัว ปู่เคยไปยุโรป ในสมัยรัชกาลที่ ๖ ไทยส่งทหารไปช่วยฝ่าย
สัมพันธมิตร ปู่ของเจียรไปเหยียบแผ่นดินยุโรปมาแล้ว ได้สร้างชื่อเสียงไว้ให้ประเทศชาติ
มากมาย ผีรังต่างชาติรู้จักประเทศไทยดีขึ้น สิทธิต่าง ๆ ที่เราพึงมีพึงได้สมบูรณขึ้น

ส่วนตาของเจียรก็พอตัว เป็นวีรบุรุษแห่งสงครามอินโดจีน คราวไทยถูกเจียน
กินแทนคานตะวันตก ตาเล่นงานทหารรับจ้างของฝรั่งเสียนับร้อย ผลที่สุดชื่อของตาก็
อยู่ที่อนุสาวรีย์ แม้ไม่ค่อยมีใครคอยอ่านชื่อของตาเพราะมันเลือนเต็มที แต่วีรกรรมของตา
ยังทำให้ลูกหลานไทยเฉพาะเจียรภูมิใจ คันตระกูลของเจียรได้รับเหรียญชัยสมรภูมิมาแล้ว
อย่างน้อยก็สองเหรียญ เจียรอยากไ้มาเป็นเหรียญที่สาม ถ้าเขาคายก็คงเหมือนตา
ถ้าไม่คายนก็เหมือนปู่ เขาต้องการเหรียญชัยมากกว่าต้องการเงินอย่างที่ใคร ๆ พูกัน

ระหว่างเงินกับชีวิต คำนันเทียบกันไม่ได้ จะมีใครบ้างยอมขายชีวิต สละชีวิต
เพื่อเงิน แม้แค่ขอทานมันยังไม่ยอมทำ แต่ถ้าชีวิตเพื่อผู้มีพระคุณ เพื่อชาตินันนี้ แลกกันได้

กึ่งที่ปู่และตาของเจียร์แลกมาแล้ว

"....ทหารไทยได้รับชัยชนะ จากการสู้รบกับพวกเวียคกงอย่างงดงามยิ่ง ทหารเวียคกงต้องพราศัยอย่างยับเยิน เสียชีวิตนับร้อย ส่วนทหารไทยตาย ๒ คน บาดเจ็บ ๑๓ คน นับเป็นวีรกรรมของทหารหาญ ที่ได้ต่อสู้เพื่อประเทศชาติ...."

ผู้ประกาศของสถานีวิทยุกำลังรายงานข่าวผลการปฏิบัติการรบของทหารไทย ในเวียคนาม

"ข้ามอกแล้ว บอกแล้วไม่เชื่อ ตาจอห์น"

"อะไรรี ยายแมน" ตาจอห์นรีวิทยุให้เบาลง

"ข้ามอกแล้ว ห้ามแล้ว ไม่ให้โต้เจียร์มันเป็นทหาร แกวันทีนัก ยุงส่งเสริมกันที ไก่ยืนใหม่ รบกันแล้ว ไอ้เจียร์ลูกข้าจะเป็นยังงัยบ้างก็ไม่รู้" ยายแมนเป็นห่วงลูกชาย

"เป็นทหารมันก็ต้องรบหิวะ มันดีจะออกรส ของเราชนะไม่ไต่ยืนเรอะ ไอ้พวกนั้นยับเยิน เห็นไหมละ พวกไอ้เจียร์มันไม่ใช่เล่น จงอาจแท้ ๆ" ตาจอห์นปลื้มใจในตัวของลูกชาย

"ลาคน้ำรกกัน มันก็เปี้ยก้วยกันทั้งสองข้างนั่นแหละ ใครเปี้ยกมากเปี้ยกน้อย มันอีกเรื่องหนึ่ง ข้าเป็นห่วงไอ้เจียร์มัน"

"ลูกข้ายังไม่คายน่า ๆ หรอกวะ" ตาจอห์นมั่นใจในตัวลูกชาย

"บอกจริง ๆ ข้าเช็กแล้ว พ่อไปสงครามอินโดจีนตั้งแต่ข้ายังเล็ก ๆ เกิดมา จำหน้าพ่อไม่ไต่ ต้องเป็นลูกกำพร้ามาจนเดี๋ยวนี ไม่เคยได้เรียกพ่อกะเขาเลย มันก็เพราะไอ้สงครามนี่แหละ ไม่รู้รบกันไปทำไมนักหนา กางคนค้างอยู่ก็ไม่ไต่" ยายแมนบ่น

"วะ ยายคนนี่มันทุกใจ ๆ การเมืองมันก็เหมือนการบ้านนั่นแหละวะ ทีเอ็งทำไมไม่ดูกับอีทุกละแมน"

"ก็ใครใช้ให้มันปล่อยควายมากินข้าวโพกข้าละ ไม่รู้จักระวังว่าของคนอื่นจะเสียหาย แม่เลยทำเสียเป็ง"

"แล้วกะอีพันละ ถึงกับไม่เผาผีกันทีเดียว"

"เอะ ก็มันรุทที่กินเวลานี้ มันย้ายหลักหินเข้ามาในที่เรากำลังออก แถจะปล่อยให้มันโง่เล่นงั้นรี เกิดมาเป็นคนเสียทีคนมันก็อายนักเลง ข้าไม่ยอมเด็ด" ยายแมน
เกือบลืมเรื่องเวียคนาม

"น่าน นั่นแหละ มันก็ถือกันกับแถมกับอิพุกอิพันนั่นแหละ"

"แต่ข้าไม่ได้รบร้อค่อกรอะไรกัน ข้าไม่ถูกกัน ค่ากันหนเดียวก็ต่างคนต่างอยู่
ไม่ต้องพุกกัน ไอ้มันเรื่องอะไรรบกันอยู่ได้ ข้าเราต้องไปช่วยเขารบด้วย ไม่ใช่เรื่อง
อเมริกาอเมริกาละกันนั"

"พุกกะแกนี่ยากจริง แกรู้ไหม พวกแกงมันคอยเล่นงานเราอยู่ เห็นไหมละ
บุคตรงโน้นโผล่ตรงนี้ ถ้าเราปล่อยไว้อีกหน่อยแถจะนอนตาไม่หลับ เอาจี้ก็แล้วกัน สมมุติ
ว่าไฟไหม้บ้านไอ้เช็กโน่นแถจะไม่ไปช่วยมันคัย รอให้มันมาถึงบ้านเราแล้วค่อยกับงั้นหรือ"
คาจอนอธิบาย

"แล้วก็หยุดรบกันเสียไม้ไ้เรอะ เสียเวลาทำมาหากิน จงอาจอะไรน้า ที่
เจียรมันพุก สหชาติสหเช็กอะไรนั้นว่าใจ" ยายแมนไม่ยอมแพ้

"แกพุกไม่ถูกอย่าพุกก็กลัว เขาเรียกองค์การสหประชาชาติไว้อย" คาจอน
เสียงกึ่งขื่น

"เออ องค์การสหประชาชาตินั้นแหละ ทำไม้ไม่ไกลเกลี่ยให้เด็กมันหยุดทะเลาะ
กันเสียที"

"แน่ ๆ แกข้างรุเหมือนกันนะ ยายแมน"

"เซอะ ข้าก็พึ่งวิหุเหมือนกะแกนั่นแหละ อย่าหาว่าข้ารู้แต่เรื่องยี่เก"

"เออที เขาอยากจะให้หยุดกันแน่ อเมริกาต้องเสียค่าใช้จ่ายไปวันหนึ่งไม่รู้
กี่สิบกัร้อยล้าน ผู้คนล้มตายลงไม้ไ้ช้อย นึกแค่อเมริกาเขาเป็นเศรษฐินะ ถ้าไม้เงินเจ็ง
แน่"

"ก็ทำไม้ไม่หยุดละ เอาเวลาไปทำมาหากิน เอาเงินค่าทำลูกปืน ลูกระเบิด
มาทำสะพานทำถนนเสียทีก็ว่า"

"ฝ่ายเราอยากจะหยุดพุกจากันที ๆ แต่ไอ้พวกนั้นไม่ยอมหยุด เราจะทำยังง"

ก็เหมือนคนพาลนั้นแหละ เราไม่เอามันเอา แล้วจะปล่อยให้มันเอาข้างเดียวได้เรอะ"

"เฮ้อ ไอ้เจียรซำซี้ มีลูกคนเดียวหวังฝากผีฝากไข้ เกิดเป็นอะไรไปเข้าตายแน่ เมียมันก็กำลังท้อง" ยายแมนหันมาเรื่องลูกชาย

"เกิดเป็นคนมันก็ต้องตายกันทุกคน อยู่ไหนก็ตายลูกผู้ชายถึงคราวจะตายก็ให้ตายมีเกียรติซึ่งจะถึงจะไถ่ ไปตายเพื่อชาติดีกว่าตายกลางถนนแบบไอ้พวกบ้านเรา แกไม่เห็นเรอะลอบยิงกันแทบทุกเดือน ไม่เห็นใครประเฆี่ยนอะไร ผิดใจกันนิดหน่อยก็ส่องกันด้วยปืน ไอ้เจียรของเรามันมีเลือกปู้เลือกคคา แกลยไปหวังมันนิกเลย บุญน้อยถ้ามันตายก็ไถ่ชื่อว่า ตายเพื่อชาติ คนรุ่นก่อน ๆ เขาสละชีวิตเพื่อชาติกันมาไม่รู้เท่าไร ต้องเอาเนื้อหนังถมแผ่นดิน จึงทำให้พวกเราอยู่เป็นสุขกันมาทุกวันนี้ ถ้ามีแค่คนกลัวตาย แกลงไม้ไถ่มา นั่งลอยหน้าเจิบสบายอย่างเดี๋ยวนี้หรือวะ" ตาจอนเทศน์

"มะลิมันรู้หรือยังซำรวบกัน มะลิ มะลิเฮีย" ยายแมนเรียกลูกสะใภ้

"จำ ทำไมจะแม่" มะลิเมียเจียรเดินอยู่ท้ายห้องไข่ออกมาจากครัว

"ซำเว้าเจียรมันรบกับพวกแดง เฮ็งรู้หรือยัง"

"รูแล้วจะแม่"

"เฮ็งไม่เป็นห่วงตัวเองมั่งเรอะ"

"ทำไมจะไม่ห่วงจะแม่ แคพี่เจียรคงไม่เป็นโรหรือแม่ ฉันเป็นห่วงอย่างเดียว กลัวพี่เจียรจะไปติดผู้หญิงเวียคนามจนลืมบ้าน เท่านั้นแหละ"

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เรื่องสั้นชิ้นสุดท้าย

พบในรถที่เกิดอุบัติเหตุ (เขียนจบเมื่อคืนวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๒๔)

มหกรรมรถที่ไสเว่ย

ไทย นิมิตร ภูมิถาวร

ฝนซาเมื่อก แยกอ่อนแลบกลีบเมฆออกมาร่ำไร อากาศน่าละของฝน เทอร์โมมิเตอร์บอกอุณหภูมิ ๓๐ องศา บารอมิเตอร์ที่ผิวหนึ่งบอกความกดของอากาศเตือนให้รู้ว่าฝนจะตกอีก

"ฝนตกอีกแล้วว๊าย ตกถี่ตกถี่" เสียงพี่เชิษฐ์รับเหมาแรงงานตะโกนระบายปาก แยกต้องหยุดทำงานมาสามวันแล้ว ฝนตกหนักจนทำงานปูนไม้ได้

"ฝนตกถี่ตกถี่ ไม้รื้อค้มาหาอะไร" เสียงหมอนวกระหับ วิ. ไอ. พี. บ่งแจ้งมันทำให้คนออกเที่ยววนออกมานอยลง รายได้ตกต่ำ เซอสิมออาชีพทั้งเกิมที่เคยแหงนคอยฟ้าฝนไปแล้ว มาลีไม่ใช่สาวชานาที่คองมัวง้อฝน เธอคอยว่าเมื่อไรน้ำร้อนน้ำเย็นจากกอกจะไหลเต็มอ่าง แล้วจับลูกค้าเศรษฐีค้าเงินลงไปอาบน้ำให้เหมือนเด็กเพิ่งคลอด กรุงเทพฯสอนให้เธอเล่นละคร เป็น บางบทเธอไ้รางวัลจากลูกค้าถึงสองสามพันบาท เธอซื้อบ้านราคาห้าแสนแถมรถอีกคัน

คนกรุงเทพฯ เกลี่ยกฝน มันทำให้ถนนกลายเป็นคลอง พอฝนตั้งเค้า ทุกคนก็หน้ายุ่งขมวกคิ้ว ชำร่าชการเตรียมหนังกาน ถ้าขึ้นซักห้าเขาจะกลับถึงบ้านสามทุ่ม ลูกจะหิว หมาจะร้อง หลายคนคงเคินหัวรองเท้าลุยน้ำเหมือนบ้านนอกเขากุ้ง

มนุษย์พยายามจะเอาชนะธรรมชาติ ฝนไม่ตกทำฝนเทียม แต่ยังไม่มิดใครบังคับฝนไม่ให้ตกได้ มนุษย์ประวิญญูกลไก กกปุมทำงานไ้ชอบนอนอย่างน่าอัศจรรย์ บินไปในอากาศดำไปไ้ทะเลลึก เล่นแร่แปรธาตุไ้สสารพิศ แต่ยังไม่เห็นชั้นธรรมชาติไปไ้ ยังคงมีแผ่นดินไหว แผ่นดินทรุด เกิดอุทกภัย วาตภัย แม้แต่ประเทศที่อ้างว่าพัฒนาที่ไ้ในก้านวิทยาศาสตร์กิน น้ำ ลม ไฟ ยังเป็นสิ่งที่ลึกลับที่มีพลังอำนาจเหนือจิตใจมนุษย์อยู่เสมอ

ผมซังกัวยู่ในกระท่อมกลางทุ่งสองห้องมานานวันแล้ว นอนฟังอั้งอั้งคางคกมันร้องเพลงกันจนปวดหู คือแรกมันก็ฟังเพราะเกิ หนักเข้าก็รำคาญ อ่านหนังสือจบไปหลายเล่ม

ฟังวิทยุก็แล้วมันไม่หายเหงา ขรรษชาติไม่ได้สร้างมนุษย์มาอยู่คนเดียว มันเป็นสัตว์สังคม
วันนี้ต้องออกจากถ้ำเข้าไปเผชิญภัยในกลางกรุงกันแล้ว ฝนตกก็ตกไปเถอะ

ฉีกปฏิทินทิ้งไปสองใบใหม่มันเป็นปัจจุบัน "จันทร์ที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๒๔" เป็น
วันที่ต้องมันตึกไว้ ผมต้องออกไปเผชิญภัยกลางเมืองหลวง เมืองที่ไร้เวลานานที่สุด ชับรด
จากหน้าโรงพิมพ์ "บ้านเมือง" ไปถึงสะพานลอยลาคพร้าว ใช้เวลาสองชั่วโมง ในอัตรา
ความเร็วชั่วโมงละ ๑ ก.ม. เป็นวันที่จะต้องมันตึกสี่หน้าท่าทาง เสียงบ่น เสียงก่า ของ
ชาวกรุงเทพฯ ในหน้าฝนเอาไว้เพื่อคนรุ่น พ.ศ. ๒๕๒๔ ใ้ก่อนหน้าร้อนเป็นคลอง

ก่อนผมจะกระโดดออกจากรถระทม ผมเตรียมเสบียงเหมือนชาวไร้กำลังจะ
ออกป่าหาพินนอนค้างสักสองคืน นี่คือของที่เตรียมไปกินเพื่อนอนค้างกลางทาง

ปลากระป๋องแห้ง ปลาหมึกแห้ง ข้าวเกรียบที่โฆษณาทีวีสองถุง มะพร้าวสำเร็จ ๒
ถุง เหล้า ๑ แบน น้ำ ๑ ขวด

ของใช้ประจำรถ ไฟฉาย สเปร์ยสำหรับฉีดไล่ยุงเวลาเข้างานจ่ายไฟ เชือก
เส้นใหญ่สำหรับลากจูงเวลารถเสีย หมวกและเสื้อกันฝน มีกไบ้อีกเล่มหนึ่งเอาไว้ป้องกันตัว
เมื่อรถมาค้ายอยู่ในที่มืดเปลี่ยว กรุงเทพฯ มีภัยรอบตัว

อีกเก้ทสันคางหึ่งขึ้น เครื่องเกินเรียบสนิท เพราะเพิ่งไปซื้อเชิงกงมาเปลี่ยน
เป็นเครื่องยนต์ขนาด ๑๖๐๐ ซี.ซี. เขาคิดไว้ขายราคา ๓,๑๐๐ บาท ไปถึงก็ยกเครื่อง
เก่าทิ้ง ใช้เวลาไล่วันเดียวก็วิ่งปร้อ ไม่ต้องมาคอยดอกลาง มกลัน เปลี่ยนแหวนกันให้
เสียเวลาท่ามาหากิน รถแท็กซี่บางคนบอกว่า เขาไปนอนคอยหลับจับเบรกก็เปลี่ยนเครื่อง
สำเร็จ อีสาวแก้มี่ค่าตัวขึ้นมาเป็นหมื่นกว่าแล้ว ภายในก็คักแคงโคยฝีมือช่างสมัครเล่นเพื่อน
ฝูงกัน เข้าไปนั่งหลังพวงมาลัย บางครั้งผมก็เผลอยกอกคึกว่ากำลังนั่งวอลไว้ ๑๖๔ จี. แอล.

หมุนพวงมาลัยหักรถเดี่ยวซ้ายออกจากทุ่ง สองห้องเข้าถนนแจ้งวัฒนะ ซ้ำมาทาง
รถไฟลอคสะพานลอยหลักสี่ หักขวาอีกทีก็เข้าถนนวิภาวดีปร้อ ผมเบียดเข้าทางควนเส้น
กลางเลนสำหรับนักขับมือถึง เหลือซ้ายขวาตรงละสองเลนเอาไว้ให้รถเก่าวิ่ง เหยียบ
๑๑๐ มาได้ไม่ถึงห้านาทีก็ข้ามสะพานลอยสี่แยกข้างมหาวิทาลัยเกษตรศาสตร์ ถ้าเดี่ยวขวา
ก็ออกถนนงามวงศ์วานไปเมืองนนท์ ปากเกร็ด เลี้ยวไปสามแยกเกษตรคักกับถนนพหลโยธิน
สายเก่าแก่ที่ถูกรูเปอร์ไฮเวย์เบ่งทับเสียตัวลิบ กลายเป็นถนนเก่าโบราณ ผมไม่เดี่ยวซ้ายขวา

ตรงไปถึงหนังสือพิมพ์บ้านเมืองก็ตอลความเร็วลง เปลี่ยนเกียร์ ลกลงมาถึงเกียร์ ๓ และจอก

ฝูงรถมก่วนหน้าเข้าแถวเรียงห้า ชนวนยาวไปสุดสายคา เอาอีกแล้ว ฝนตกน้ำท่วมรถคึก ผมรู้สึกมันถึงไต้เตรียมเสียบยงเหมือนจะออกป่า รถกระดิมไปที่ละ สอก ปลกเกียร์ว่างนั่งคอยท่านาที่ เข้าเกียร์เกินหน้าไม้ไค้สองสอก ปลกเกียร์ว่างสลัมกัน อยู่อย่างนี้

คนทำงานบริษัทเปิดประตูรถออกมาชะเง้อกขุมวนพาเทรกรด อยากจะบินข้าม ไปกลั้วบริษัทจะไล่ออก ข้าราชการนั่งรถประจำตำแหน่งตึกแอร์นั่งฟังเพลงเจียมเฉย เขา ไปสายหนอยก็ไม้เป็นไร ยึดหยุ่นไค้ตามแบบราชการไทย อ่างกินฟ้าอากาศไค้

ผมถูกนักเลงใหญ่สิบล้อเบียดเข้ามาอยู่แถวกลาง ชีกซ้ายชนวนรถมกรทุก พัน ควันกำมือออกมาโขมง เจ้ากรรมมันแห่ขอไอเลียเข้ามาจอบทางหน้าคางรถผมพอไค้ เกินหน้า ดอยหลังไปซ้ายไปขวาไม้ไค้ ต้องรีบหมุนกระจกคานซ้ายขึ้น ทร้อนเอาหนอย

ถนนวิภาวดีชูเปอร์ไฮเวย์ชั้นหนึ่งไค้ฝรั่งญี่ปุ่นคองตะลึง เมื่อกอกจากทอนเมืองสร้าง ค้วยเงินมหาศาล ปูค้วยคอนกรีตหนาเกือบสอก เสริมเหล็กเส้นเท่าคามีคมีขอมคันคันกัน คนป็นข้ามมาคินเคะกะ กลางคินก็ประกบค้วยประทีปโคมไฟสว่างไสวเหมือนเมืงานเผาเทียน เล่นไฟที่จังหวัดสุโขทัย พอฝนตกหนัก มันก็ค้ำหน้าไค้เป็นสระว้ายน้ำไค้คนช้เกียจล้างรถไค้ ล้างเครื่องล้างเสียบ้าง บางวันมันก็ป็นสนามแข่งรถ สนามชนวัว (รถ) สนามประกวด

วันนั้นป็นสนามแข่งรถชา ถ้าใครทำเวลาไค้ชั่วโมงละหนึ่งกิโลเมตรโดยไม้ป็น ลมหรือเครื่องคัมเครื่องเสียบเกียรคางก็ฝีมือเข้าชั้น ผมระจับความโกรช ความโลภ คังสติ ใหม้น นึกถึงคำพูคของพีเชิกหัวหน้าคนงานปากตรอกชั้นมาไค้

"กรุงเทพา ก็เหมือนกะทะหงายนันและครับ ชานเมืองขยายออกไปมากเท่าไร ปากกะทะก็กว้างออกทุกที ถมที่สูงขึ้น ๆ ใครสร้างใหม่ถมให้สูงกว่าคนเก่า กลางกรุงก็ป็น คูกกะทะนั้นและครับ" พีเชิกสถาปนิกเถื่อนออกความเห็น แก่เรียนจบ ป. ลี ทำงานป็น ช่างไม้ช่างปูนคังค้ำค่างสิมมาท จนไค้ป็นไซร์แมนค้ำค่างวันละ ๑๒๐ พุกในวงเหล้าเมื่อ วันก่อน

"ไค้ป็นค้ำช่างปูนอย่าไปเสนอนหน้าเลย นักวิชาการ ดอกเตอร์ ยูเชียวซาญูเขา

เก่ง ๆ ทั้งนั้น เขาคิดกันอย่างนี้แล้วนะ" ไอ้เดิมสิงห์มอเคลร์ไซค์สั๊กคอ

"ดมคลองหมกทรอนะหรือเก่ง"

เสียงแตรเบนข้างหลังทำให้ผมสะทุ้ง ตะลึงตะลานเข้าเกือบออกกรด เพราะข้าง
หน้ามีที่ว่างตั้งวากว่าแล้ว รถคันหลังเข้าไฉ

เที่ยงแล้ว ตะวันตรงหัวผม เปลวแตรกระยิบกันไอร้อนจากแผ่นดินชุ่มน้ำทำให้ร้อน
ระอุเหงื่อโชกไปทั้งตัว พวกที่นั่งรถแอร์ก็คอยเบรคหน่อย ส่วนพวกที่ไม่กินข้าวหัวกันจนตาลาย
บางคนเป็นลมควักยามมาสูดดมกินกันอย่างน่าห่วงใย

ตลาดประกวดรถยนต์ยังโชว์กันต่อไปเหมือนเทพีเทินอวทรวาทรงในจังหวัดวอลทซ์
ข้างหน้าผมเป็นกัทสันสกายไลน์ ๒๐๐๐ จีที. ราคาเฉียดสี่แสน ข้างหลังโคยท์สู ซาเรกเล็กจิ๋ว
ราคาแสนแปด ซวาซูบารู จี. แอล. เอส. สองแสนห้า ซูซูกิ ฟรอนเต็ญแข่งซาเรก แสนห้า
เจมินนี่แม็กซ์ แสนหก มาสกา ๖๒๒ สองแสนห้า แลนเชอร์ แสนเก้า กาลแลนที ๒๐๐๐ สามแสน
โคโยต้าโคโรน่า ลิฟท์แมค สองแสนเก้า

ผมนั่งดูรถให้เก๊กกิลเลสเล่นตามประสาคนรักรถ ระบุว่าถ้าถูกห่วยคุ้มเกล้าจะเปลี่ยน
อีกกัทสันบลูเบียร์กรุ่นแท็กซี่เป็นรุ่นใหม่เสียที จะเอาไปตีแลกเปลี่ยน เขาคงให้ไม่เกินห้าพัน
ยังขาดเงินอีกตั้งสองแสนกว่า ก็ไต่แต่ใจจนซาวบ้านไปก่อน

พี่ซิกเคยออกความเห็นเรื่องรถดีกว่า

"ก็ห้ามสั่งรถเข้าเสียกัทหมกเรื่อง มันไม่ใช่สินค้าจำเป็น ซ้ำให้โทษ เรายังไม่ซื้อ"
แกก็ว่าไปตามเรื่อง เพราะไม่ได้เรียนวิชาเศรษฐศาสตร์

"อย่าว่าแต่เมืองเราเลย อเมริกายังโดนรถญี่ปุ่นตีเสียหน้าซิก เจริญคอรอง
กันอยู่นาน แต่ก็ยังสั่งรถญี่ปุ่นเข้าประเทศปีละหลายล้านคัน ของเราอย่างพุดถึงเลยครึ่ง
บาท" ผมซิกคอ

รถของผมเคลื่อนขบวนมาถึงหน้าโรงเรียนหอวังแล้วครับ มองเห็นสะพานลอยอยู่
ข้างหน้า ศูนย์การค้าเซนทรัลพลาซ่า กำลังเร่งก่อสร้างกันใหญ่ ส่วนजूจู้ก็กำลังปรับปรุง
เจริญกันใหญ่

รถโคโยต้าสีขาวที่ซื้อมาข้างผมมาตลอดเวลานั้น เป็นรถป้ายเขียวรับส่งคนจาก

สนามบินไปโรงแรม ผู้โดยสารเป็นคนที่ป่วนวัยกลางคนนั่งหน้ามุกอยู่ห่างจากผมแค่เอามือ เอื้อมไปเชกกันไ้ รถมาถึงช่วงนี้ น้ำท่วมสูง รถติดนาน เพราะบางคันไปตีเบร่ของขวาง ทางอยู่ กว่าจะช่วยกันเข็นหลักทางไ้ก็เสียเวลา

ผมทิวจนไ้กั้วแล้ว ภัทของกินขึ้นมารองท้องไปก่อน หันไปทางเจ้าผู้ป่วนคนนั้น นั่งน้ำลายสอ เขาคงทิวเต็มที่ อาจไม่ไ้กินอะไรเลยแม่แต่กาแพ

เขาแอบเหลือบสายตามองผมอย่างอิจฉา

ผมไ้ยินเขาพูดกับคนขับรถกั้วภาษาไทย ป.๑

"ทิวไหมครับ"

"ทิวน้ำ"

ก็จริงนะซี ร้อนทุ้กับยั้งนี้ เหงื่อไหลออกไปเป็นดัง ๆ จนน้ำจะหมกตัวแล้วมันก็

ทิว

"ผมมีน้ำ" ผมส่งชวคน้ำพร้อมกั้วให้เขารินก็หมกไปสองแก้ว แล้วถอนใจ เอือก ผมยังขับเคี้ยวของกินเล่นอย่างสบายอารมณ์

"กินไ้รองท้องก่อนซีครับ ของผมมีเยอะ"

ผมส่งชวเรียกร้องให้เขาห่อหนึ่ง เขาทำท่าจะควักเงินอ้อ แต่ผมไม้มือห่าม ของ แคนี่แบ่งกันกินไ้ คนไทยใจกว้างเสมอ เขากินหมกอย่างรวกเร็ว ผมค้นของกินส่งให้เขา อิกถุหนึ่ง

ก็ชวเรียกร้อง "ฮานามิ" นั้นแหละครับ

แห่งนุกุฟ้า มีคั้อมมาจากทิศตะวันตก เสียงนั้กั้วกรายการเพลงจากวิทยุรถบอกว่ ฝนกั้วล้งตก ฟ้าคั้วล้งทุ้ทุ้ กกอากาศไ้ร้อนอ้าวจนหัวกระโหลกแถมแตก แสงตะวันคัมพริบ ลงพร้อมกั้วปรอยฝน แล้วมันก็กระหน้าจิก ๆ มองไปข้างหน้ามีแค่ม่านสีเทาซึ่งอยู่ พวกรถแอร์ คั้อมยั้งชั้ว แบบของผมนี้เปิดกระจกฝนก็สากเขารถ ปีกกระจกก็ร้อนเป็นเตาอบ กระจเคือออกไป ข้างหน้าก็มองแทนไม่เห็นกัน ข้างล้งก็น้ำ ข้างบนก็น้ำ ทำยั้งใจกันพื้นองเอือย ผมนั่งปลง สั้งชวร พยายามทำจิตใจให้ดวงใส ผมมันตกไ้ก็หุ้คไ้ น้ำท่วมไ้มันก็แห้งไ้

ผมเปิดที่ปัดน้ำฝน เปิดไฟหน้า รถคันหน้าผมเกือบจะจมน้ำตายอยู่แล้ว ความเคือย

ของรถรุ่นประหยัคน้ำมัน ทำให้ระดับน้ำฝนที่ตกลงมาเพิ่มสูงขึ้นมาจนเกือบจะปิดท้อไอเสีย

โครม รถสืบล้อข้างซ้ายเร่งเครื่อง คลื่นกระฉอกเข้าไปในท่อไอเสียของรถคันนั้น เครื่องยนต์กระตุกอีก เจียบกริบอยู่ตรงนั้น สคาร์ทยังงังก็ไม่อ้อ

ผมกับเครื่อง เอนหลังพิงเบาะ จักชวากเหล้ามาดื่มแก้หนาวฝนกันหัวอีกหนึ่งแล้ว ยืนไปให้เพื่อนชาวญี่ปุ่นแก้หัวที่ข้าง

งานของผมคือการออกมาพบผู้คน แล้วเก็บเอาไปเขียน ไปบันทึก วันนี้ผมไม่จำเป็นต้องไปไหนไกลหรอกครับ ผู้คนเขาแห่กันมาประกวดรถอยู่ที่ถนนวิภาวดีนี่แล้วฟังจากวิทยุ ถนนสุขุมวิทก็พอกัน ผมมีของกินของใช้อยู่ในรถอย่างพร้อมเพรียง ถ้าเพื่อนใหม่ของผมที่เพิ่งลงจากเรือบินเขา ไม่หวงใยธุรกิจการค้าของเขามากเกินไป ค็นนี้อาจจะชวนเขาไปกินคั่นที่ถนนวิภาวดีนี่ดูก็ไม่ศรีไว้ เมื่อเขาเป็นเจ้าของบริษัทรถยนต์ เขาอาจให้ผมมาขี่ ทำประชาสัมพันธ์สักคันหนึ่ง รถเพิ่มมาอีกคันเที่ยวคงไม่ทำให้ปัญหาโรคติคเพิ่มขึ้นอีกเท่าไรหรอกครับ

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก จ.

รายละเอียดบุคคลิกลักษณะของตัวละคร

เพื่อให้เห็นจริงเกี่ยวกับการสรุปลักษณะตัวละครในเรื่องหาวิธานิพนธ์
ผู้วิจัยขอข้อมูลที่สำคัญจากงานเขียนทั้งนวนิยายและเรื่องสั้น ดังต่อไปนี้

1. ตัวละครเอกฝ่ายชาย

1.1 ลักษณะอุคมคติ ตัวเอกเป็นครูหนุ่มที่มีลักษณะเป็นบุคคลใน
อุคมคติสมบุรณ์แบบเสมอต้นเสมอปลาย อุทิศตัวเองเพื่อประโยชน์ของสังคม พบใน
นวนิยาย เช่น

ชัย - แด่คุณครูช่วยคนแก่

เทอคไทย - นรกอโศกโรงเรียน

ชอบ - เหยียบฝุ่นชอล์ก

พบในเรื่องสั้น เช่น

เบรื่อง - พระเอกหน้าใหม่

จอม - นักเลงกระดานคำ

ชัย : แด่คุณครูช่วยคนแก่ เป็นตัวเอกที่ทำงานหมกจุก ทั้ง
บุคลิกลักษณะและลักษณะนิสัยจากเนื้อเรื่องบางตอนที่แสดงไว้ดังต่อไปนี้

1. มีอุคมคติเสียสละความสุขส่วนตัวเพื่อชนบท

ก็แล้วกันเสียก่อนเป็นท่าไมละ ครูประจำาส ครบบ้านนอก ครูปริญญาอย่าง
เราใครเขาไม่มาขานนอกหรอก เขาจะหางานทำในเมืองใหญ่ ๆ ไค่หนังรถ
เบาะนิม ๆ บนถนนเรียบสะควกสน อุดรพัก แล้วก็มีทางหาเงิน โดยสอนพิเศษ
กวดวิชา แด่คุณครูชาย นี้เราก็กินแคเงินเดือนเท่าเดียว เบี้ยเลี้ยงพาหนะ คา
เขายาน ไม่ต้องพูดถึง¹

¹นิมิตร ภูมิถาวร. แด่คุณครูช่วยคนแก่ (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
บรรณกิจ, 2517), หน้า 82.

2. รูปหล่อ โสศ มารยาทงาม ไม่ถือศรั

ครูจิว ผู้หญิงคนเคียวผู้มีฝีปากเร็วราวลูกสมเครื่องยนต์ชมเป่าว่าครูใหญ่คนใหม่ของแกหล่อเหมือนพระเอกหนังไทย ซ้ำเป็นโสศ ครูาวนี้สาว ๆ บ้านโคกโคไค่ก็กันแหลก แกคายนเอาชวไปแพรในหมสาวแสด แม่หมายหัวโคกเหนือโคกโคไค่จนแทบไม่มีเวลาหุงข้าวให้ยัวกิน แกจวระไรวว หนาคายังงี้ไม่มีทีดี รูปรางก็ผิงผาย พุคก็เพราะะ มारยาทงาม รุทีค่าที่สูง ไม่ถือศรั¹

3. เยือกเย็น หนักแน่น

"หนุ่มเถียง น้ำเสียงเรียบ ๆ ไม่เจือโกรธ เพราะเคยเป็นนักกีฬาเตะฟุตบอลอัดหน้าแข้งกันมาเจ็บอิ่งกว่านี้ ใจคองึงเยือกเย็นหนักเหมือนหิน"²

4. เป็นนักประชาธิปไตยในการบริหารงานใน

โรงเรียน

ครทั่ว ๆ ไปมีความเห็นเป็นเอกฉันท์ว่า วิธีประชาธิปไตย นั้นแหละวิเศษทันสมัย เอาวิธีนั้นเถอะ ชัยจึงว่าศรัวอยางนั้นจะทองชวยกันวางนโยมบายวางแผนใหม่มันถูกหลักเกณฑ์ อันไหนสำคัญเป็นบัญหาก็ลงมือทำก่อนลคหลันกันไปตามลำดับ³

5. ไม่เจ้าชู้ เรียบร้อยเพราะคงแก่เรียน

ครชัยรำพึงอยู่ในใจ เวรรับปากครทวงไว้แล้ว จะต้องทำหน้าที่เป็นพระเอกเล่นละครจากกรัก ทั้งที่เวรไม่ประสีประสาอะไรเลย บพบาทเขาพระเขานางนิมันหนักไม่ไช่เล่น ไมรจะเริ่มศนที่ตรงไหน มันเป็นศนศาสตร์แขนงหนึ่งที่ไม่ใครคิคคังโรงเรียนสอน ชักหวัน ๆ เสียแลวละ กลัวไม่สำเร็จส่วนวนโวหารเวร มันก็เขย ๆ ไม่เป็นสับประคเลย ยิงเวรเฉย ๆ ไว้ศรัแบบนี้เห็นจะแย แต่ก้ลองกันคุลคคังคามแบบพัฒนา⁴

¹นิมิตร ภูมิถาวร, แคคุณครูควยคมแปก, หน้า 98.

²นิมิตร ภูมิถาวร, เรื่องเดียวกัน, หน้า 105.

³นิมิตร ภูมิถาวร, เรื่องเดียวกัน, หน้า 120.

⁴นิมิตร ภูมิถาวร, เรื่องเดียวกัน, หน้า 173.

"ผมไม่รู้จะคุยกะเขายังไงนี่ อย่างก็คงจะถามชื่อ ตามอายุ เรียนจบ ป.4 รีเปล่า อ่านหนังสือออกไหม อยู่บ้านทำอะไร ได้ค่าตัวคนละเท่าไร แล้วเขอก จะค่าเอา" ชัยหัวเราะ¹

6. มีความซัดแย้งในตัวเอง สมจริงในแง่เป็น มนุษย์ ครุชัยมีเรื่องที่ต้องก่อกวนใจ และมีความซัดแย้งในใจตลอดเวลา เช่นตอนที่ จะทำโทษเด็กชายอ่อนที่ลักไก่ชาวบ้าน เมื่อเขาวิเคราะห์ว่าเด็กยากจนมาก ทำไปก็ เพราะต้องการให้ท้องอืด ระหว่างคุณธรรมกับหน้าที่ เขาไม่รู้จะทำอย่างไร ในที่สุด ก็ก่อกวนใจที่เด็ก แต่เขาก็หาเหตุผลใจมาก

และในเรื่องความต้องการทางธรรมชาติกับความเป็นครูที่ต้องทำตัวเป็น แบบแผนทำให้เขาลังเลกับจันทร์แรมแม่ค้าสาวที่หลงรักและพยายามยั่ววนเขา ในที่สุดเขาก็แพ้กับความต้องการทางธรรมชาติ

ความสมจริงในลักษณะของความเป็นไปได้ทำให้ชัยเป็นคนจริง ๆ ใด ไม่ใช่พระเอกในนวนิยาย

7. เป็นผู้มีธรรมะในจิตใจประพฤติธรรม ศึกษา พระธรรมคำสั่งสอนและพยายามเผยแพร่ เมื่อมีโอกาส

ชัยชวนเอาหนังสือสอนธรรมะง่าย ๆ ไปนั่งอ่านให้นายกรคฟังในบางโอกาส แนะนำให้ฟังรายการสุนทนาธรรมทางวิทยุ ตลอดจนถึงเทศน์ในวันพระ วัน- อาทิตย์ นายกรคเริ่มมองเห็นทางแห่งความสุขในบั้นท้ายของชีวิตอยู่กลาง ๆ²

เป็นหน้าที่ของผู้นำ ผู้บริหารที่ดีต้องศึกษาผู้ร่วมงานมาล่วงหน้าเพื่อจะได้เข้า กันไต่ถุกันสืบ การปกครองคนเป็นเรื่องที่ชัยเป็นทุกข์หนัก ทำอย่างไรจะเอาคน รอยคนรอยอย่างมาเขากันไต่ถุกัน ก็คงไม่พบวิธีของพระพุทธเจ้า ถึงนักมันก็ ขาด หยอนนักก็ไม่เหมาะ สายกลางกำลังเหมาะ³

¹นิมิตร ภูมิदार, แด่คุณครูด้วยลมแดด, หน้า 181.

²นิมิตร ภูมิदार, เรื่องเดียวกัน, หน้า 322.

³นิมิตร ภูมิदार, เรื่องเดียวกัน, หน้า 100.

เทอคไทย : นรกในโรงเรียน

1. เป็นคนหนุ่มอายุ 36 ปี ไม่ใช่คนรูปหล่อ
"พวกกลุ่มครูสาว ๆ พยายามมองหาจุดบกพร่องทุกส่วนสัด การแต่งกาย
ไม่ล้ำยุคแต่ก็ไม่เชย รูปร่างหน้าตาไม่หล่อแต่ก็ไม่ซีเหร"

2. รักงาน ตั้งใจจริง ซยันขันแข็ง
"เขาเป็นครูตัวอย่างนะ ครูเทอคไทยนี้ทำงานเอาเป็นเอาตายอยู่
โรงเรียนเคิมฟาคสองชั้นเกือบทุกปี"¹

3. เป็นคนมองโลกในแง่ดี
ครูใหญ่หนุ่มพึ่งไม่ยอมเชื่อว่า ทุกคนทุกสิ่งจะมีแต่ความเลวร้ายไปหมด ใน
สังคมไทยยุคนี้จะมีแต่ความวุ่นวาย มีแต่ความเห็นแก่ตัว ยอมเป็นไปไม่ได้แน่
คนยังมีคนดี เขาตั้งใจทำงานเพื่ออยู่เป็นจำนวนมากกัน บางที่เขาเหล่านั้น
ยังไม่มีโอกาส จังหวะที่จะทำงาน ครูบานึงขวานกึ่งคงมีหลายคนอยากทำ
งานให้เต็มที่เพื่อความเจริญก้าวหน้าของตน²

4. เสื่อมใส ยึดถือหลักธรรมในการดำรงชีพ และชีวิตการทำงาน
"แล้วพวกชอบนิทานคนอื่นแบบ เก็มโน่นใส่นี้เล่าคะ"
"พวกนี้จัดอยู่ในประเภทนักวิจารณ์ การได้พูดได้คุยเรื่องคนอื่นถือว่าเป็น
ความสุข สนุกปากของเขา พวกนี้มักจะมีมองช่องโง่ของคนอื่นที่เหนือกว่าเป็นการเพิ่มบม
เด่นให้กับตัวเอง บางคนใครทำอะไรเลวหมก สู้ตัวเองไม่ได้ อะไรก็ต้องดม ต้อง
ฉันทถึงจะเปี่ยม ถ้าแบบนี้เราก็คงค้นหาความในใจเขาให้คิดแลแต่เมตตาให้เขาเสีย
...การฝึกจิตของเราให้สูงขึ้นเป็นการปฏิบัติธรรม ไม่ใช่แบบท่องจำเหมือนกับ
ธรรมะ บางคนได้แต่สอนคนอื่นแต่ตัวเองเลวละ"³

¹นิมิตร ภูมิถาวร, นรกในโรงเรียน (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
บรรณกิจ, 2520), หน้า 30.

²เรื่องเดียวกัน, หน้า 51.

³เรื่องเดียวกัน, หน้า 61.

5. เสียดความสูญส่วนตัวเพื่อการพัฒนาชนบท เป็นคนมีอุดมคติ ทำงานเพื่อชาติ มีความรับผิดชอบไม่เห็นแก่ตัว

จบใหม่ ๆ เขาเคยคิดที่จะคืนบุญอายุโอนไปเป็นอาจารย์ในวิทยาลัยครูในโรงเรียนมัธยม โรงเรียนอาชีวศึกษาซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาอันโออา มีเกียรติ มีสวัสดิการ มีการหาเงินจากการสอนพิเศษ เพื่อน ๆ ของเขาโอนไปกันหลายคน ไม่ตอมมาบุญอายุโอนเหมือนไปสอนโรงเรียนประชาบาลมานอกอีกต่อไป...

แต่เขามาคิดได้ว่า ตลอดเวลาสามปีที่เขาไปเรียนนั้นไม่เคยเอาเวลาบางส่วน ของโรงเรียนประชาบาลไปทำประโยชน์ส่วนตัว ซึ่งบางคนอาจว่าเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนเมื่อเรียนจบมาแล้ว เขาจะจากไปด้วยความเห็นแก่ตัวนั้น เขารู้สึกละอายใจ¹

ตัวละครเอกฝ่ายชายในแนวเรื่องที่เกี่ยวข้องกับครู โรงเรียน นักเรียน และผลประโยชน์ในท้องถิ่น ตัวเอกที่เป็นครูจะเป็นคนดีในอุดมคติ ไม่มีส่วนใดที่จะทำหนีได้ เรื่องใดก็ตามที่มีโครงเรื่องแบบนี้ตัวละครจะเป็นคนที่ไม่เห็นแก่ความสุขส่วนตัว ขยันทำงาน เปี่ยมเย็น หนักแน่น เป็นผู้นำและเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา นำพุทธศาสนาเข้ามาประยุกต์ใช้ในชีวิตการทำงานอย่างกลมกลืน

ขอบ : เขี้ยวฟันชอล์ก

เขี้ยวฟันชอล์ก เป็นนวนิยายชีวิต ฐุ นักเรียน อีกเรื่องหนึ่งของนิมิตรถ้าหากจะพิจารณาในแง่ตัวละครแล้ว ในกลุ่มชีวิต ครู นักเรียนและโรงเรียน ตัวเอกในเรื่องนี้มีความสมจริงในแง่ที่เป็นมนุษย์ได้ มีความคิด ความต้องการเหมือนมนุษย์จริง ๆ ชอบเป็นตัวละครที่ไม่ใช่คนที่พร้อมมีข้อบกพร่อง และการเปลี่ยนแปลงลักษณะนิสัยที่เป็นไปตามเหตุการณ์ ประสบการณ์และเวลา ดังจะกล่าวละเอียดต่อไป

1. เป็นหนุ่มน้อย อารมณ์รุนแรง

"เจ้าของรถเป็นชายหนุ่มวัยยี่สิบเศษ ร่างลำสัน ผิวค่อนข้างขาว สวมแว่นกันแดด เขาพลิกข้อมือคานาฬิกาแวบหนึ่ง แล้วถอนคันเร่ง ทบเกียร์ 4 ชยับคันเร่งอีกที คราวนี้รถพุ่งออกไปราวกับจะบิน"²

¹นิมิตร ภูมิदार, นรกในโรงเรียน, หน้า 160.

²นิมิตร ภูมิदार, เขี้ยวฟันชอล์ก, (กรุงเทพฯ : บรรณกิจ, 2519), หน้า 1.

2. คือรับเป็นตัวของตัวเอง และมีอคติ

"สำหรับเขาไม่ใช่เหตุผลนี้ เขามีเป้าหมายที่สูงกว่านั้น เขาเรียนครูเพ็งจะเป็นครู มุ่งมั่นทำงานเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ เขาจะไปทุกหนทุกแห่งที่มีโรงเรียน แล้วแต่ราชการจะส่งไป"¹

3. มีพัฒนาการทางนิสัย

สิ่งแวดล้อมที่ชอบท้อง "สังคม" ทำให้เขามีนิสัยเลวลง กินเหล้า สูบบุหรี่ เล่นการพนัน ทั้งนี้เพราะต้องการพวกและสร้างอิทธิพล ครูวิไล เพื่อนรวมโรงเรียนสังเกตเห็นความเปลี่ยนแปลงก็เพื่อนชอบว่า

"พี่ไม่อยากจะเพื่อน เพราะเขาก็เรียนมาแล้ว สุรา นารี ก็พามีครบคนนักเลงล้วนเป็นนอบายมุข"

"มันจำเป็นพี่ เพื่อความอยู่รอดของเรา"

"ทุกคนพูดแบบนี้ อ่างความจำเป็น ความอยู่รอด ระวังจะดอนตัวไม่ขึ้น"

"ผมอยู่คนเดียวไม่มีใครรับพี่ ฉะนั้นกินเหล้าก็ไม่มีความ"²

การคบเพื่อนไม่ดีทำให้ชอบทำตัวเลวลง และกำลังทางจากอุดมการณ์ที่เคยตั้งไว้ว่าจะพัฒนางานใหม่ประสิทธิภาพ

"เขอนั่งหลับในห้องเรียน ไม่อายเด็กมั่งหรือ เขอเพ็งเป็นครูปีเดียวเท่านั้น เริ่มพูดความอ่อนแอออกมาแล้ว พวกเด็ก ๆ เล่นกันเกี้ยว ๆ ครูใหญ่แกไม่กลาวาเขอรอก แกเกรงใจ แล้วครูใหญ่ก็ไม่ไควความบอเขอ แต่ที่รู้สึกวชอบกำลังจะเปลี่ยนแปลง"

ชอบไม่โตตอบ เพราะวิไลพูดถูกทุกอย่าง เขากำลังจะเสียคนก่อนจะมาเป็นครู เหล้า บุหรี่ ตอนนั้นไม่เคยแตะต้อง แต่เดี๋ยวนี้ครบเครื่อง เพราะต้องการจะเข้ากับพวกเจ้าเกิด แรก ๆ เขาก็รู้ว่าทำเพื่อสังคม แต่เดี๋ยวนี้ชักจะดอนตัวไม่ขึ้นเสียแล้ว ความสนิทชิดชอบกันทำให้เกิดความเกรงใจ³

¹นิมิตร ภูมิถาวร, เหยียบฝุ่นซอหลัก, หน้า 4.

²นิมิตร ภูมิถาวร, เรื่องเคี้ยวกัน, หน้า 95.

³นิมิตร ภูมิถาวร, เรื่องเคี้ยวกัน, หน้า 111.

แต่ในที่สุดเขาก็คิดได้ จะกลับตัวตั้งใจทำแต่ความดี แต่การปฏิเสธการคบเพื่อนซึ่งในเรื่องผลประโยชน์ก็ทำให้เขาถูกยิงในตอนจบ

ชอบเดินลงบันไดโรงเรียนด้วยหัวใจสั้น ๆ ฉิวหนังกะทุกเห็นไปทั่วหัว วันนี้เป็นวันอาทิตย์ มีนักเรียนที่เรียนนอกกว่าชั้นมาใหสอนซ่อมเสริมไม่ถึง 11 คน คมมันเงียบเหงาวังเวงขอมกลอย

"บ๊ิง ๆ ๆ" เสียงปืนก็ระเบิดขึ้น 3 นัดซ้อน ๆ มันดังมาจากใต้ถุนโรงเรียน รางของครุฑมุมตึกวางลงกองตรงหน้าบันได เสียงครววิโลกวิคริงดังมาจากโรงเรียนกู่ครางครุฑมุมไว้ในอ้อมแขน พวกเด็ก ๆ วิ่งมารุมก่อกองครุฑแน่น เสียงร้องไห้ของครูสาวและเด็ก ๆ กระเทือนไปทั่วฟ้าสีด้าอันมีคมที่ปกคลุมบานมิงบัวอยู่

แขนของเขาอามด้วยเลือดผสมฝุ่นชอล์ก มือซ้ายกำหนังสือแบบเรียนแน่น มือขวามือชอล์กและคานมือ มันเป็นชอล์กสีเลือด¹

ครูชอบจึงเป็นตัวละครที่น่าประทับใจที่สุด หากจะเปรียบกันในกลุ่มนี้เพราะเป็นปูชนะจริง ๆ มีอำนาจ 2 ฝ่ายขัดแย้งกันในใจคือ ฝ่ายชั่วและฝ่ายดี ฝ่ายชั่วมีอิทธิพลตอนกลางเรื่อง และฝ่ายดีก็ชนะในที่สุด แต่เขาก็ถูกยิงเพราะขัดผลประโยชน์เพื่อน

เรื่องสั้น มีตัวละครเอกฝ่ายชายลักษณะในอุดมคติ เช่น เบื้อง ในพระเอกหน้าใหม่ จอม ใน นักเลงกระดานดำ

เบื้อง : พระเอกหน้าใหม่

1. รูปร่างสูงผอม หน้าตาคมเข้ม

"เขาเป็นหนุ่มฉกรรจ์วัย 36 ปีทองแดงเกลี้ยงเป็นมัน ศักดิ์ผมเกรียน ทรงนักเรียนมัธยม สูงจนค้อม แต่ค้นแขนปรี แขนเลื้อนบ่งว่าเป็นนักกีฬาหรือไม่ก็ นักกล้ามสมัครเล่น เคร่าไต้คางเขี้ยวครี้มตักแก่งให้ไบหน้าคมเข้ม"²

2. พุคน้อย มีการศึกษาดี และเป็นนักแสวงหาคุณค่าของชีวิต

"การประหยัดถ้อยคำของเขา ทำให้เรารู้จักเขาได้เพียงผิว ๆ รู้แต่ว่าเขาจบ 8 จากสวนกุหลาบ เป็นครูโรงเรียนราษฎร์มีชื่อแห่งหนึ่งในกรุงเทพฯ เรียน

¹นิมิตร ภูมิदार, เหยียบฝุ่นชอล์ก, หน้า 159.

²นิมิตร ภูมิदार, รวมเรื่องสั้น รอยเบือนของครูสาว "พระเอกหน้าใหม่" (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์หนอง, 2517), หน้า 83.

ภาคค่ำได้ปริญญาทางการศึกษา แล้วตีบทตัวเองมาเป็นครูที่นี้"¹

จอม : นักเลงกระดานดำ

1. เป็นคนหนุ่ม เข้มแข็ง กล้าหาญ

"ครูจอม เป็นชายหนุ่มวัย 30 ชีวิตหนุ่มผาดองนักเลงมาหลายตัวมด ในชีวิตครูสิบปีของเขาวนเวียนอยู่ตามบ้านนอก เดินแหวกกระสุนมาหลายครั้งหลายหน จนเขาคงกลายเป็นนักเลงไปโดยปริยาย"²

2. มีมนุษยสัมพันธ์ดี

"เขาว่าครูจอมกว้างขวาง เข้ากับชาวบ้านได้ดี การประชาสัมพันธ์ พวกนักเลงไม่กล้ามารบกวนโรงเรียน"³

1.2 ลักษณะหนุ่มลูกทุ่ง คือตัวเอกที่เป็นหนุ่มลูกทุ่ง ในโครงเรื่องประเภทรักโรแมนติค มีลักษณะสมจริงในสังคมชนบท ตัวเอกลักษณะนี้พบในนวนิยาย เช่น เชิด ใน สาวชาวไร่ ทอง ใน หนุ่มชานา พบในเรื่องสั้น เช่น เขียม ใน ผนหยดสุดท้าย เนียน ไบ ช่องว่างระหว่างกอโสน

เชิด : สาวชาวไร่

1. เป็นลูกกำพร้า ขยัน อดทน ท้อสู้กับความยากจน

ลุงแก้วเล่าชีวิตลูกกำพร้าของเชิดให้พอฟัง ลุงแก้วต้องอุปการะมาตั้งแต่เด็ก พอโตก็ไปแต่ไม่มีลูกมีเมียมาก่อน แกจึงรักเชิดเหมือนลูก เชิดเคยเป็นลูกจ้างทำนาอยู่ที่พิษณุโลก จวนจะอดตาย นาลมปีเวนปี เคี้ยวนาแลง เคี้ยวน้ำท่วม ทำอยู่หลายปีก็ว่าจะเก็บเงินซื้อวัวและเกวียนได้"⁴

¹นิมิตร ภูมิถาวร, รวมเรื่องสั้น รอยเปื้อนของครูสาว "พระเอกหน้าใหม่" หน้า 86.

²นิมิตร ภูมิถาวร, รวมเรื่องสั้น แม่หม้ายกรุงเทพฯ "นักเลงกระดานดำ" (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2521), หน้า 148.

³นิมิตร ภูมิถาวร, เรื่องเดียวกัน, หน้า 155.

⁴นิมิตร ภูมิถาวร, สาวชาวไร่ (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2518), หน้า 32

2. เป็นนักสู้ เข้มแข็ง ไม่กลัวใคร และรักอิสระเสรี

แต่เชิดเป็นลูกผู้ชายเต็มตัว ลุงแก่ออกเตือนก็ม้วยเอกลมสักสอนให้เขาเข้มแข็ง กลัวในสิ่งไม่ถูกไม่ทอง กล้าในสิ่งที่ถูกต้องและยุติธรรม เขาเคยโดน นายจ้างรังแกมามากแล้วหนีมาอยู่ป่าเพื่อเป็นอิสระ กลับมาดูกรังแกโกงกัน ชิงหน้า เขายอมไม่ได้¹

3. เป็นชายที่มีความอดกลั้น และอยู่ในกรอบประเพณีไทยอย่างเคร่งครัด

เขาไม่ล่วงเกินหญิงคนรักก่อนการแต่งงาน

"แล้วใครจะช่วยพ่อ" นวลยิ้มแก้มพอง หยุ่มยื่นค้ายเสียจิ้งหะหนึ่ง งูยหน้า ขึ้นสบตากับหุ้มน้อยมีความหมาย สุธยาของทั้งสองสานกันสนิท แม้ร่างกายของเขาจะห่างกัน เพราะมีกำแพงแห่งระเบียบประเพณีไทยซึ่งไว้อย่างแน่นอน แต่หัวใจทั้งสองต่างก็วิ่งออกไปพบกันอย่างแนบแน่น... เชิดไม่กล้าแตะทองแม่แต่เพียงปลายนิ้วมือของสาว²

ทอง : หุ้มนวล

1. แข็งแรง กายำ สมอาชีพชานา

"ทองมีมิดกล้ามเนื้อแข็งแรง ทอนแขนกายำของเขาถือมีดเล่มโตคมกริบ เขาพันไม้ไผ่ล่าเท้าแขนสองที่ขากระเด็น"³

2. รักคนศรี

ชีวิตในท้องถิ่นสอนให้เขาผู้เจ้ากินอาหารที่แปลก ๆ ได้ทุกชนิดเหมือนกับทอง ผู้ยังพร่าอยู่ เสียหยาคลงหยาคาปูบับบี้ หังเพลิน อะอองน้ำคลงอยู่ทุกตารางนิ้วของกระท่อม อากาศเย็นสบายยิ่งกว่านอนในห้องปรับอากาศ ทองคลี่เลือดคนแห้วพริกคลงบนพื้นฟากู นอนไขว่ห้างกระดิกขาหีบขลุ่ยไม่ไผ่มาบรรเลง เพลงสร้อยสนแลนแกเห็นอยสกงสามเที่ยว⁴

¹นิมิตร ภูมิदार, สาวชาวไร่, หน้า 37.

²เรื่องเดียวกัน, หน้า 117.

³นิมิตร ภูมิदार, หุ้มนวล (กรุงเทพมหานคร : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2517), หน้า 13.

⁴เรื่องเดียวกัน, หน้า 36.

3. ไม่แสดงความรักอย่างออกนอกหน้า แต่จะแสดงออกทางสายตามากกว่าพฤติกรรมและคำพูด ซึ่งเป็นลักษณะของสังคมชนบทไทยที่ยึดประเพณีเป็นแกนในการดำเนินชีวิต

พินหาโอกาสให้ทองและสายบัวทำงานร่วมกันจนสำเร็จ หนุ่มสาวทำงานกันไปเจียบ ๆ นาน ๆ จะสบตาและยิ้มให้กันอย่างเป็นสุข เขาไม่มีคำพูดหวาน ๆ ให้กัน มีแต่หัวใจอันกระซิบแนบ ชาวเขาพลอยมีความสุขไปกับเขาด้วย มันเป็นความรักบริสุทธิ์ของหนุ่มสาวชาวนา¹

ทั้งเชิดและทองต่างก็เป็นหนุ่มสาวนาที่ดีในอุดมคติ คือ แข็งแรง อารมณ์ดี ยึดมั่นอยู่ในกรอบประเพณีไทย และเป็นนักสู้ดำรงชีวิตในชนบทอย่างมีความสุขด้วย ความเอื้ออาทรและเป็นคนดี

เรื่องสั้น มีตัวละครเอกฝ่ายชาย ลักษณะหนุ่มลูกทุ่ง เช่น
เจียม ใน ผนหยดสุดท้าย
เนียม ใน ช่องว่างระหว่างกอไผ่

เจียม : ผนหยดสุดท้าย

1. เป็นชาวนายากจน ยึดมั่นประเพณี ชยันตั้งใจทำมาหากิน

เจ้าเจียมเป็นเพียงลูกชาวนาธรรมดา มีนายสู้ดีกว่าไร มีความคู่หนึ่ง มีแม่ที่ไม่ค่อยแข็งแรงนัก โชคชะตาของเขาจึงฝากไว้กับคืนฟ้าอากาศ อย่างปีที่แล้ว คอยตีหนอยทำนาได้เต็มหน่วย พอโคขุนไ้หลายแถวขึ้น แต่ก็เอามาใช้จ่ายในการบวชเรียนเสียแล้ว บวชสี่ก็จะแต่งงานเลยก็คงจะคงก้อยู่เขา และที่สำคัญทองไปกุ่มแม่ของเขาแถว คุ้งแข้งของเขาเสียด้วย เขาจะใหญ่หรือ²

2. ตั้งใจทำมาหากิน ชยันหมั่นเพียร

"ที่จะทำนาจนสุดกำลัง สักวันทรอกมาลัย เราคงได้ล้มคาอ้าปากกับเขาได้บ้าง ไม่ได้รวยมาแต่เกิดทุกคนทรอก เราทำงานของเราเองนี่แหละมันชื่นใจดี"

¹นิมิตร ภูมิदार, หนุ่มชาวนา, หน้า 65.

²นิมิตร ภูมิदार, รวมเรื่องสั้น คนนอกเครื่องแบบ "ผนหยดสุดท้าย"
(กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ดาว, ไม้ระบุปีพิมพ์), หน้า 54.

เขียนปลอมใจมาลัย¹

3. ชื่อสัตว์

"เจ้าเขียนไม่มีทั้งอำนาจและเงิน มีแต่ความซื่อสัตย์ ตั้งใจจริงที่จะทำมาหากิน"²

1.3 ลักษณะนิสัย ตัวเอกที่มีลักษณะเป็นวีรบุรุษอยู่ในโครงเรื่องประเภทชีวิตรัก ผจญภัย ต่อสู้โลกโศก มีลักษณะเป็นบุคคลสมมติ มีเสื้อกันสูท กุลาหาญ เข้มแข็ง มีความสามารถ รูปหล่อและมีเสน่ห์ ตัวเอกลักษณะนี้พบในนวนิยาย เช่น

บุญเกิด ใน ปีนคัมในคงคิบ

แพร ใน ช่องเขาซาก

เรื่องสั้น ไม่พบตัวละครประเภทนี้

บุญเกิด (หรือเทอคัสกัต : ปีนคัมในคงคิบ)

บุญเกิด เป็นชายหนุ่มนักต่อสู้ อดีตเป็นนายตำรวจผู้เปี่ยมหน้ายาระบบราชการ และสังคมเมือง อายุไม่เกิน 30 ปี ซึ่งเดินทางเสี่ยงโชคผ่านมาที่ทุ่ง เสลี่ยม และได้ ผจญภัยต่อสู้สืบหาศพที่มีฝ่ายลักพาไปเรียกค่าไถ่ ศพนั้นก็คือศพของผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น ที่เป็นพ่อของนางเอก บุญเกิดมีบุคลิกลักษณะเป็นสุทรสำเร็จรูปของนวนิยาย เขา เป็นสุภาพบุรุษนักต่อสู้เพื่อความถูกต้องและเป็นธรรม โดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ของตัวเอง เงินไม่มีความหมายมากกว่าความเป็นเพื่อนตาย บุญเกิดมีบุคลิกลักษณะตามเนื้อเรื่องที่กล่าวถึงดังนี้

1. รูปหล่อสมชายชาตรี และมีภาคแผลของการผจญภัย ไม่พิถีพิถันการแต่งกาย

เขาเป็นชายหนุ่มวัยไม่เกินสามสิบ หน้าเข้ม ผิวสีน้ำตาล จมูกใหญ่ ตาคม เหมือน
 คาญหญิง ทรงโหนกแก้มเป็นสันนูน ขากรรไกรค่อนข้างใหญ่ หนวดเคราขึ้นเขียวเป็น
 ทิวแสดงว่ามีคอก แต่เพิ่งโกนมาไม่กี่วัน ทรงหน้าผากคอนไปทางศีรษะมีแผลเป็น
 เป็นรอยยาวลึกสองเซนติเมตร ไรผมไม่ยาวนุ่ม ไรผมคานหลังเกาะท้ายทอยแน่นเพราะ
 ความหึงงอของผม แผลอกไม่ใหญ่ แต่ขวางแขนดำเป็นคนค่อนข้างสูง เขาสวมเสื้อ
 ยี่สิบห้ากางเกงยีนส์เทา ๆ มีถุงยามสะพายบาตุงหนึ่ง¹

2. ความคุมตัวเองได้ และมีสติ

"บุญเกิดจับเหล่าที่ละคำ เขากินเหล้าอย่างช้า ๆ เมื่อฤทธิ์แอลกอฮอล์มันเคย
 ชินกับร่างกายก็แล้ว เขากินเท่าไรก็ไม่เมา เขาไม่เคยเสียคนเพราะเหล้า เพราะ
 เหล้าไม่มีอำนาจพอจะทำลายสติสัมปชัญญะของเขาได้"²

3. มีเสน่ห์อย่างลึกซึ้งต่อสตรีเพศ มีสติปัญญาฉลาด ฉลาดแหลม

"ศรีพรณคังมือออกจากมือของเขา บุญเกิดหันหน้ามาพูดจนไ้กลืนลมหายใจ
 อุ่น ๆ ของเขา ที่เป็นกลิ่นเหล้าผสมบุหรีและกลิ่นผู้ชาย ผู้ชายคนนี้ดูเป็นคนมีเสน่ห์ มีอำนาจ
 อะไรอยู่ในตัว การพูดจาเป็นหลักฐาน มีความคิดเฉียบแหลม"³

4. รักศักดิ์ศรีความเป็นคนมากกว่าทรัพย์สินเงินทอง

"ผมไม่รับ มันมากเกินไป คุณเก็บไว้เถอะ" บุญเกิดยังเป็นบุญเกิดคนเดิมไม่
 เปลี่ยนแปลง เขารักในศักดิ์ศรีของความเป็นคนมากกว่าทรัพย์สินเงินทอง ถ้าเขา
 อยากว่ารวยคอนรับราชการอยู่ เขาอาจอาศัยหน้าที่ราชการสร้างตัวรวยไปแล้ว
 คราวนี้หญิงเอาเงินมาให้ เขารับไม่ได้แน่นอน⁴

¹ นิมิตร ภูมิถาวร, ปิ่นคืบในคองคืบ (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณกิจ,
 2522), หน้า 9.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 88.

³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 93.

⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 404.

แพรว : ช่องเขาซาก

แพรว เป็นหนุ่มเฉลียวฉลาด ถูกจ้างเป็นผู้นำทางของคณะเดินทางแสวงโชคไปช่องเขาซาก แพรวมีลักษณะคล้ายกับเทอคัสคัตหรือบุญเกิดในปิ่นคัมในคงคิมมาก นับตั้งแต่ความเป็นชายชาตรี รูปหล่อปิ่นคัม มีประสบการณ์ทางการต่อสู้มาก และรักอิสระเสรี มีเสน่ห์ ค่อนข้างเจ้าชู้ และมีการศึกษาระดับกลาง บุคลิกลักษณะต่าง ๆ เหล่านี้เป็นเรื่องในอุดมคติมากกว่าจะเป็นจริง

1. รูปหล่อสมชายชาตรี

"อ้อ พ่อหนุ่มสูงใหญ่ยิ่งกับโจส แต่ดูมากเท่กว่าตรงผิวคล้ำเตี้ยม ปิ่นคัมไม่จืดชืด"¹

"ผู้ชายคนนี้อาจสง่า ยิ่งกว่าพระเอกหนัง วันนี้แต่งตัวเข้าท่าหน่อย ไม่เชยเหมือนวันแรกพบ ไอ้กางเกงสีขี้ม้าตัวนี้ คงตกค้างมาแต่คราวเป็นทหารรับจ้าง"²

2. รักอิสระเสรี การเฉลียวฉลาด และมีประสบการณ์ทางโลกมาก

"หนุ่มใหญ่คนนี้จะผ่านโลกมาสมควร ไม่สะทกสะท้านกับความผันผวนของโลกเอาเสียเลย มันจะร้อนจะหนาวคับขันยังไงก็อยู่อย่างนั้น เป็นปกติ เจยเมยหนักแน่น"³

"ผมไม่เคยคิดทำอะไรจริงจังนัก ปล่อยให้ชีวิตไปเรื่อย ๆ เพราะเราวางกฎเกณฑ์ให้กับชีวิตเรามากเกินไป มันก็ยุ่งเหยิง ชีวิตเต็มไปด้วยการดิ้นรนแสวงหา ไม่มีจบสิ้น หากความสุขไม่ได้ ผมไม่ใช่คนแสวงหา ผมไม่มีจุดยืน มีแค่จุดเดิน"⁴

3. เป็นคนเก่ง มีฝีมือในทางต่อสู้

"ทะนงว่างหมัดอีกหมายจะสั่งสอนไอ้ลูกจ้างจองหองคนนี้ตามสันดานคนเคยใหญ่ แต่คราวนี้เข้าไป หมัดขวาอันหนักแน่นแม่นยำของแพรวจับผัวะเข้าปากครึ่งจุมูกทรูกราบตุกกระแทกดินคังพลัก ได้เติมกระโศกตัวลอยไซโยลัน"⁵

¹ นิมิตร ภูมิถาวร, ช่องเขาซาก, หน้า 8.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 26.

³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 70.

⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 74.

⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 135.

4. เป็นคนเจ้าชู้

"มองอะไรนักหนา"

"สวย"

"พูดด้วยหัวใจนะ ไม่ได้พูดด้วยลิ้น"¹

5. มีการศึกษาปานกลาง มีเหตุผล

"เขาไม่อยากจะเชื่อว่าเป็นเสื้อผิง เสื้อผีอะไรแบบนั้น เพราะเป็นคนสมัยใหม่ ถึงเรียนไม่จบ ม.8 ตกแล้วตกอีก แต่ก็เรียนวิทยาศาสตร์มาหลายปี พอจะทำให้เป็นคนมีเหตุผลบ้าง ไม่เชื่อเรื่องมายจนเกินไป"²

โดยสรุป ตัวละครเอกในโครงเรื่องต่อสู้โลกโชน จะทำตัวค่อนข้างลึกลับ มีจิตใจรักความยุติธรรม คอสูเพื่อทำลายล้างความชั่ว โดยไม่หวังผลตอบแทนใด ๆ มีเสน่ห์คอเพศตรงข้ามมาก

1.4 ลักษณะเป็นเหยื่อของระบบสังคม คือตัวเอกที่มีลักษณะเป็นชานาชาวไร ที่เป็นเหยื่อของระบบสังคมชนบทที่เอารัดเอาเปรียบ ความเชื่อและศึกษาน้อย ทำให้รู้ไม่เท่าทันคน สิ่งเหล่านี้จะผลักดันให้ประสพชะตากรรมทำให้เป็นฝ่ายเดือดร้อนและเสียเปรียบโดยตลอด ตัวละครลักษณะนี้อยู่ในนวนิยาย เช่น

ลอย ใน สร้อยทอง

บุญปลุก ใน กัดพันธุ

ในเรื่องสั้น เช่น

แก้ว ใน ทองนาวิโยค

ลอย : สร้อยทอง

ลอยเป็นตัวละครที่เป็นตัวแทนของคนชนบทส่วนใหญ่ที่เชื่อ และไร้การศึกษา จนทำให้ฝ่ายปกครองเอารัดเอาเปรียบโดยตลอด นับเป็นการกำหนดตัวละครได้อย่างสมจริง เป็นไปได้มากที่สุด หากเทียบกับตัวละครประเภทอื่น ๆ ที่ส่วนใหญ่จะเป็นคนดี

¹ นิมิตร ภูมิถาวร, ของเขาสาคู, หน้า 150.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 168.

สมบูรณ์แบบ แต่ลอยจะมีความเชื่อจนเกือบเชื่อ ซึ่งมีจริงในสังคมชนบท

บุคลิกลักษณะ นิสัย ใจคอของลอยมีดังนี้

1. แข็งแรง กายำ

"ลอยเปลี่ยนจากกางเกงขาก๊วย เป็นผ้าขาวม้าผืนเดียว เผยให้เห็นแขนงอก และน่องขาอันแข็งแรง มีกล้ามเนื้อแยกออกจากกันเป็นลอน ๆ เอวคอคักเหมือนนักกล้ามเตรียมลงชนด้านที่คับสนิทแล้วออกมา"¹

2. ตกอยู่ที่ข้อผิดพลาดของการชู้กรีก เพราะความซลาดกั่วเจ้านาย เนื่องจากความไม่รู้ ถึงขนาดเสียสละไก่ที่ลูกรักเพื่อกำน้ำเจ้านาย

"รวยมองตามแม่ไก่สองตัวไปจนลับตา หันกลับมามองหน้าพ่อ พ่อพ่อยกมือลูบหัว น้ำตามันก็หล่นพรูออกมา"

"ให้เจ้านายเขาเด็กลูก เคี้ยวเขาจะจับเอา"²

3. ประหม่า ซลาดกั่ว เมื่อเข้าพบเจ้านายข้าราชการ เพราะถูกปลุกฝังว่าหากทำให้เจ้านายไม่พอใจจะถูกจับ

"ลอยก้าวขึ้นไปบนนอกชานค่ายชาติไม่มั่นคงนัก มันสั้นยิ่งกว่าเมื่อคราวขึ้นไปอยู่บนยอดศาลสูงเสียดฟ้า ในครั้งแรกที่ขึ้นยอดศาลเสียดฟ้า"³

4. ใจคอเยือกเย็น โกรธชยาก

"ลอยนั่งเงี้ยว เขาเป็นคนใจคอเยือกเย็น โกรธชยากถ้าไม่พอใจเขาจะกินมันไปพร้อมกับน้ำลาย และชมความโกรธไว้ระหว่างพื้นบนกับพื้นล่าง"⁴

5. ไร้การศึกษาทำให้แก้ปัญหาชีวิตตัวเองไม่ได้ ต้องยอมจำนนกับเงื่อนโซ่ที่ผู้อื่นกำหนดให้ เช่น ตอนที่พาลูกเข้าโรงเรียน สู้ตีบตรหายก็แก้ปัญหาไม่ได้ เมื่อพาลูกไปเข้าโรงเรียน ครูใหญ่ก็บอกให้ไปเอาทะเบียนบ้านมาแทน ทำให้เกิดความล่าช้า

¹ นิมิตร ภูมิถาวร, สร้อยทอง (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2518), หน้า 35.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 38.

³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 54.

⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 63.

อย่างมาก และในตอนที่ย้ายไปอำเภอเพื่อขอคัดสำเนาทะเบียนบ้าน ความซลาดกสิวิ
 เจ้านายและความไม่รู้ทำให้ไม่กล้าถาม จนหมดเวลาราชการก็ยังไม่ไ้เรื่องราว ต้อง
 กลับไปโดยไม่ไ้สำเนาทะเบียนบ้าน นอกจากนี้เหตุการณ์ตอนจับเหล่าเดือน แล้วถูก
 ปรับไป 300 บาทต่อเหล่าเดือน 1 ชวค ก็แสดงให้เห็นความโง่ที่ตกเป็นเหยื่อของคน
 ฉลาดที่หากินในเครื่องแบบ

"ไ้ไ้พรรคยั้งว่าอยู่ไหน" โป้ทวงเหล่า

"พากคลองโน้"

"ทำไมเอาไปไว้ไกลน้"

"สิ เคี้ยวเจ้านายก็มาจับเอาไปอีก วันนั้นปรับเสีย 300 บาท เหล้าชวค
 เคี้ยว" ลอยบน

"อะไรวะเหล่าชวคเคี้ยว 300"

"ก็เสียมาแล้ว เขาออกฐานกรุณา ถ้าไปศาลจะเรียกมากกว่านี้ไ้" เจ้าลอยบอก

"ปรับกันที่ไ้ไหนวะ" โป้สงสัย

"กลางทาง ตรงชายป่าโน้ พอค้ ๆ ช้ก็กลับบ้านไ้" ลอยเล่าเหตุการณ์
 ถูกจับเหล่าให้เพื่อนฟัง¹

โดยลักษณะนิสัยที่ขี้และไร้การศึกษา ทำให้ลอยสูญเสียของรักทั้งน้เขา
 และลูกชาย โดยที่ตัวลอยเกิดความไ้แย้งในจิตใจว่า ในความรักที่เขามีต่อลูก เขาควร
 จะเสียสละน้เขาที่เขารักมาก เพื่อให้ลูกไ้เข้าโรงเรียน จะได้เป็นเจ้าคนนายคน
 ไม่ลำบากอย่างตัวเขาเอง แต่แล้วเขาก็ต้องสูญเสียของรักทั้ง 2 อย่าง เพราะ รวย
 (ลูกชาย) ถูกงูกัดตายก่อน จุดนั้นนอกจากสะท้อนให้เห็นความล้มล้างทางการแพทย์ใน
 ชนบทแล้ว ยังเน้นให้เห็นทุกขเวทนาของประชาชนในชนบทที่ไ้ต้องอยู่ภายใต้อิทธิพลการ
 เอารวคเอาเปรียบของข้าราชการที่มีตัวบุคคลแล้วเป็นตัวกอเหตุ

¹ นิมิตร ภูมิถาวร, สร้อยทอง, หน้า 169 - 170.

บุญปลูก : กัดฟันสู้

ลักษณะของบุญปลูกคล้ายคลึงกับลอยมาก ต่างกันตรงที่ลักษณะทางร่างกายที่บุญปลูกอ่อนแอ เพราะสุขภาพไม่ดี แต่ลอยแข็งแรง นอกจากนั้นคล้ายคลึงกัน เช่นในเรื่องการไ้การศึกษาทำให้ถูกเอารัดเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง และการสูญเสียโอกาสและเวลาไปอย่างน่าเสียดาย เมื่อเข้าไปติดคอตรวจร่างกายที่โรงพยาบาล พนักงานของรัฐไม่อำนวยความสะดวก ซาคน้ำใจ อย่างไรก็ตามบุญปลูกก็ได้รับความช่วยเหลือจากประเสริฐ เกษตรกรหนุ่มตลอดเวลา ทำให้เขาไม่ประสบชะตากรรมอย่างน่าสงสารเหมือนลอยที่ต้องสูญเสียของรักไปเกือบทั้งหมด บุคลิกลักษณะนิสัยของบุญปลูกมีดังนี้

1. มานะบากบั่น รักความก้าวหน้า

"บุญปลูกแรงงานจะให้เสร็จโดยเร็ว วันนี้เขาได้ลาไป เงาะ ละมุด ทุเรียน มาหลายสิบต้น"

"ฟ้าไม่ไค้มอบแขน ขา ที่เต็มไปด้วยกลิ่นเนื้อมาให้ แต่ฟ้าก็ยังไม้โหดเยี่ยม ซาคความยุติธรรมจนเกินไป ที่มอบหัวใจอันเข้มแข็งออกมาให้เขา"¹

2. ตกเป็นเหยื่อของการเอารัดเอาเปรียบของบุคคลในเครื่องแบบ เพราะไ้การศึกษา ถูกรังแกจิตใจ เพราะไม่มีอิทธิพลและอ่อนแอ ซึ่งเป็นลักษณะของคนชนบทส่วนใหญ่ เช่น เหตุการณ์ตอนถูกโยนความผิดเรื่องหมวกซบถูกยิงตาย และถูกเพื่อนคนที่มิมีการศึกษาที่ไ้ความฉลาดไปในทางเอารัดเอาเปรียบผู้อื่นโดยขอคาบิปาก 4 พันบาท รวมทั้งเหตุการณ์ที่ถูกริบไม้ที่ตัดไ้เตรียมปูที่น้บ้าน

"เอายังงี้ กูอยากไค้หีบไม้สักสองใบ เอาไ้เวลาย้ายไปไหนจะไค้ไ้ของเอาไม้ไปให้กูสามแผ่น เอาแผ่นที่สวย ๆ หน่อย ทำหีบจะไค้ไม้มีรู มึงแบกไปให้กูคืนนี้เลย" เสียงของเจ้านายหัวหาญเค้คซาคยั้งนัก

"เอาไปที่ไหนครับ"

¹ นิมิตร ภูมิถาวร, กัดฟันสู้ (กรุงเทพมหานคร : บรรณกิจ, 2520),

บุญปลูกถอนใจ ก้มมองคู่มือกระดานที่แสนรักหกแผ่นที่ปูอยู่ มันพอดีกับความกว้างของเสื่อ ถ้าเอาไปเสียดสามแผ่น เห็นจะต้องย้ายที่นอนขึ้นไปนอนบนแคร่ไม้ไผ่ตามเดิม"¹

นอกจากนี้บุญปลูกยังเป็นตัวแทนของคนชนบททั่วประเทศที่มีภาระไร้ออกาสในการใช้บริการของรัฐ เจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลไม่ให้ความสนใจ สนใจแต่คนมีอำนาจทางการเงิน มีการลิดคิวทำให้บุญปลูกเสียเวลาไปทั้งวัน เมื่อไปพักศาลาวัดก็ยังคงถูกจีทั้งหมดคือภัยของชาวชนบทไทย

ตัวละครเอกฝ่ายชายลักษณะเป็นเหยื่อของระบบสังคม พบในเรื่องสั้น เช่น แก้ว ใน ทองนาวิโยค

แก้ว : ทองนาวิโยค

บุคลิกลักษณะ นิสัยใจคอ มีดังนี้

1. เป็นหนุ่มใหญ่วัยสี่สิบ ยากจน

"แก้วหนุ่มใหญ่วัยสี่สิบนอนราบอยู่กับพื้นเรือนฝากระดานมุงแฝกของเขา โง่หัวไม่ขึ้น กระสุนปืนที่สาดขึ้นมาเป็นท่าผ่นนั้น ผานหัวเขาไปหวี ๆ ไม่เกินศอก"²

2. ชยันทำงานหนัก

"เลิกจากงานมาเข้าป่า คัดไม้บรรทุกมาเลื่อยมาดากทำบ้านเรือนอาศัย เวลาที่เขาเปลี่ยนโรงนาจากกระท่อมฝาฟากพื้นฟาก เป็นเรือนไม้พื้นกระดาน ฝากระดานแล้ว"³

5. ลักษณะเป็นตัวแทนของผู้เขียน

ตัวละครเอกฝ่ายชายลักษณะเป็นตัวแทนของผู้เขียนนี้ จะมีลักษณะเดียวกันหมด ลักษณะดังกล่าวก็คือลักษณะของตัวผู้เขียนเอง นิมิตรใช้ลักษณะนี้ในเรื่องเล่าที่เกี่ยวข้องกับ

¹นิมิตร ภูมิदार, กัศปัสสู, หน้า 180.

²นิมิตร ภูมิदार, รวมเรื่องสั้น แม่หม้ายทองนา "ทองนาวิโยค" พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร : ประมวลสาส์นสยาม, 2520), หน้า 57.

³เรื่องเดียวกัน, หน้า 61.

ชีวิตส่วนตัว การแสดงทัศนะเกี่ยวกับการเมือง เศรษฐกิจ สังคม คังเช่นในเรื่องสั้น เรื่อง นักเขียนบ้านนอก คลื่นเจ้าพระยา ดวงตากองเทพา คนนอกเครื่องแบบ คนกับ-คลอง ฯลฯ

2. ลักษณะตัวเอกฝ่ายหญิง

2.1 ลักษณะชนแคสววย นางเอกประเภทนี้เป็นลูกสาวฝ่ายตรงข้ามกับพระเอก คือ รื่น สววย แก่นแก้ว แต่ก็เปลี่ยนเป็นคนดีขึ้นเพราะอิทธิพลของพระเอก นางเอกประเภทนี้เป็นตัวละครที่ไม่สมจริง คือผู้เขียนสมมติขึ้น ถือเป็นแนวนิยมของนวนิยายประเภทพาณิชย์ที่พระเอกนางเอกต้องเกลียดกันก่อนแล้วจึงเปลี่ยนมารักกันภายหลัง เช่น เรือนแก้ว ในเรื่อง แด่คุณครูควยคมแฝก

2.2 ลักษณะข้างเท้าหน้า นางเอกประเภทนี้เป็นตัวแทนของหญิงในชนบท ในอุดมคติ คือ สววย แข็งแรง ชยันชันแข็ง ท้ากับข้าวเก่ง เข้าสูตรหญิงดีในวัฒนธรรมไทย คีหังนิสัย รูปร่างหน้าตา และเป็นคนที่มีความรู้รักแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ฉลาดและทันคน และมักเป็นแม่หม้าย เช่น อังกาย (แม่หม้าย) ใน สร้อยทอง ออมเชย (แม่หม้าย) ใน กัดหินสู้ พันทิพย์ ใน โรงเรียนนักเลง นางเอกจะเป็นคนเข้มแข็ง คอยให้กำลังใจ ตัวละครเอกฝ่ายชายโดยตลอด บางครั้งจะมีลักษณะ "ผู้นำ" เช่น ครูวิไล ใน เทียบบุญ-ชอลัก

2.3 ลักษณะข้างเท้าหลัง นางเอกประเภทนี้มีลักษณะเป็นข้างเท้าหลัง เชื้อ-พังผู้ใหญ่ อยู่ในกรอบประเพณีวัฒนธรรมไทย สววย ฉลาด เก่งการบ้านการเรือน เช่น นวล ใน สาวชาวไร่ สายบัว ใน หม่อมชานา

2.4 ลักษณะไม่ประทับใจ นางเอกประเภทนี้มีลักษณะ สววย เรียบร้อย รักนวล-สงวนตัว เก็บความรู้สึก บริสุทธิ์ ไม่มีการเปลี่ยนแปลงบุคลิกลักษณะตั้งแต่ต้นจนจบ นาง-เอกประเภทนี้จะอยู่ในเรื่องประเภทชีวิตรัก บู๋ ท่อสูไลดโชน ซึ่งเป็นตัวละครที่มีความจำเป็น และความสำคัญน้อยที่สุดต่อเนื้อเรื่อง คือ ถ้าไม่มีเรื่องก็จะดำเนินไปได้ นางเอกในลักษณะนี้กำหนดขึ้นเพื่อสนับสนุนให้พระเอกน่าสนใจและมีเสน่ห์ขึ้น โดยที่ความสำคัญต่าง ๆ เฉพาะตัวพระเอก เช่น กนกวรรณ ใน ช่องเขาขาด

2.5 ลักษณะเป็นโทษ คือตัวละครเอกฝ่ายหญิงที่เป็นตัวนำความหายนะมาให้ มีความประพฤติน่าเกลียด

นางเอกในนวนิยายของนิมิตร ภูมิถาวร หากจำแนกลักษณะของนางเอกแล้ว

สามารถแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ซึ่งมีลักษณะอันเป็นแกนหลักของความเป็นผู้หญิงคือในทัศนะของไทย กล่าวคือ ชาว ส่วย เป็นคนที่มีมารยาท ชยันชันแข็ง รักนวลสงวนตัว ส่วนในรายละเอียดปลีกย่อยที่แตกต่างกันนั้นจะแยกออกให้เห็นได้ชัด ๆ ดังนี้

ลักษณะชนแตส่วย นางเอกประเภทนี้เป็นลูกสาวฝ่ายตรงข้ามกับพระเอก คือ รื่น สวย รวย แก่นแก้ว เอาแต่ใจตัวเอง แต่ต่อมาที่มีการพัฒนาบุคลิกภาพเพราะอิทธิพลของพระเอก ตัวละครลักษณะนี้ในนวนิยายเช่น เรือนแก้ว ใน แค่คุณครูช่วยผมแปก

ชัยโชมยสำรวจเรือนร่างเสียจนทั่ว ผมสั้นเคลือบยา คำสนิทเหมือนสีค่า ไบหน้ารูปไข่ จมูกขึ้นสันพอเหมาะ ตาที่ค่าก็ค่าสนิท ที่ขาวก็ขาวสะอาด คมกราว ปากบางเชิด แคงเรือ ขรรษชาติไมทาสี คอปลองระหง ไมสั้นไมยาว ไหลลาครับกับขวงแขนเรียว ออกไม่ถึงขนาดเป็นภูเข่า 35 กำสังงาม เอวคงไม่เกิน 22 ตะโพกอาจถึง 36 ผายลาครับกับขาอวบเรียว ผิวขาวเหลือง สรูป สวย คุ มาพยศชีไม่คตคกคอกหัก¹

เรือนแก้ว ผู้ไม่เคยรู้จักแพ้ ไม่รู้จักจน ไม่รู้จักหิว เคยแต่เป็นนายไม่เคยเป็นบ่าว มีแต่คนเอาใจ ทั้งพ่อทั้งพี่ ยิ่งชวาวานยิ่งโอ้อกั๋นใหญ่เพราะเป็นลูกคนมีสตางค์²

ในเรื่องสั้น ไม่มีตัวละครลักษณะนี้

ลักษณะช่างเท้าหน้า นางเอกประเภทนี้เป็นตัวแทนของหญิงในชนบทในอุดมคติ คือสวย แข็งแรง ชยันชันแข็ง ทำกับข้าวเก่ง มีมันสมอง รู้จักแก้ปัญหาเฉพาะหน้า เป็นที่พึ่งของผู้ชายได้ มักเป็นหญิงมีประสบการณ์มาก คือ เป็นแม่หม้ายที่ฉลาดทันคน คอยให้กำลังใจพระเอกโดยตลอด ตัวละครลักษณะนี้พบในนวนิยายเช่น

อังกาบ ใน สร้อยทอง

อบเชย ใน กักพันสู

พันทิพย์ ใน โรงเรียนนักเลง

วิไล ใน เหยียบฝุ่นซอด้ก

ในเรื่องสั้น เช่น ร้าย ใน เมียไอ้ชื้อยา

¹นิมิตร ภูมิถาวร, แค่คุณครูช่วยผมแปก (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2517), หน้า 108.

²เรื่องเดียวกัน, หน้า 110.

อังกฤษ : สร้อยทอง มีบุคลิกลักษณะนิสัยใจคอดังนี้

1. สวย อวบ แข็งแรง

"อังกฤษเพิ่งเข้าวัย 25 - 26 ปีตัวค้ำคองเกลี้ยงเป็นมัน ผมหยิกละเอียด ค่ำขลิบ ยิ้มของหลอนอวดพันชู้เล็กขาววับและเหงือกสีชมพู รูปร่างก็อวบอ้วนแข็งแรง เหมาะกับงานหนักทุกชนิด หลายคนพูดว่าอังกฤษสวยกว่าตอนเป็นสาวเสียอีก"

2. เป็นนักแก้ปัญหาเฉพาะหน้า รู้จักคิดสินบน "หลังบ้าน" เพราะรู้นิสัย คุณนายปลัดฝันว่าชอบสินบน และคุณนายจะมีส่วนผลักดันให้ปลัดฝันทำเรื่องสำเนา ทะเบียนบ้านให้

"ไม่แปลกหรอกที่ พวกนี้เขามักกลัวเมียกันยังมีแหละ ฉันเห็นแล้วตอนพ่อถูกจับกุมข่า แหมตอนอยู่โรงพักก็เป็นยักษ์ พอไปบ้านเจอะคุณนาย อ่อนเป็นอะไรไปเลย ฉันจึงรู้ตั้งแต่บัดนั้น มีเรื่องอะไรไปหาที่บ้านดีกว่า เขากันครวให้ได้ สำเร็จทุกราย อย่างเมื่อวานเห็นไหม"¹

และในตอนทีจลาจลรู้จักคิดก่อนท้าวอื่นนำไปให้ปลัดฝันแทนสร้อยทอง

"เอาตัวนี้ไปให้เขาก็ไต่ถามเขาเหมือนกัน" อังกฤษแนะนำ

"ไม่ได้หรอก นกไม้คี่แบบนี้เขาไม่เสี่ยงกัน"

"มันเป็นอย่างไง"

"ไม่เข้าลักษณะนักดี เสี่ยงแหบเครือไม่เป็นรส"

"ก็เราต่อไต่ยังงี้ ปลัดฝันคงไม่รู้เรื่องหรอก ฉันเอาไปให้เองก็ได้"

3. กล้า ไม่กลัวใคร

อังกฤษสามารถโต้ปากกับชายได้อย่างกล้าหาญ และเป็นตัวของตัวเอง เช่นตอนที่เงินพยายามทำคะแนนนิยมให้ปลัดฝัน เพื่อให้อังกฤษชอบ

"...ท่านจะซื้อของมาฝาก อีกสองสามวันนี้แหละท่านจะเข้ามาคุณกเขา บางทีจะแวะมานอนบ้านอังกฤษด้วย"

¹ นิมิตร ภูมิถาวร, สร้อยทอง, หน้า 142.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 152.

"เรื่องอะไรจะมานอนบ้านฉัน บ้านผู้ใหญ่ บ้านกำนันดมไป กระตอมโซเซนี้
รับแขกไม่ได้หรอก ของฝากเด็กอะไรนั้นฉันไม่ต้องการ ฉันกลัวคุณนายจะมาแหกอกเอา"¹

.....

.....

"เคียวซีฟังก่อน ท่านปลัดเคยยิงคนมาเท่าไรแล้ว ลูกน้องเต็มบ้านเต็มเมือง
มือเด็ก ๆ ทั้งนั้นกระตึกนิ้วที่เคียว ซื่อ อย่าให้พุกเลยไว้วัย จุกเอ็งเข้าป่าเสียยังได้"

"อย่ามาดุดกกันนะ บ้านเมืองเรามีชื่อมีแปะ จะชมเทงกันไถ่จ่าย ๆ หรือก็
ลองซิ อย่าให้แม่ฆ่าไต่ก็แล้วกัน"²

อบเชย : กัดพันธุ้ อบเชยและอังกาบมีบุคลิกลักษณะคล้ายกันมาก คือ อวบ
สวย แข็งแรง เป็นตัวของตัวเอง ฉลาดและทันคน ปากกล้า เป็นแม่บ้านแม่เรือน

"อบเชยเป็นคนเฉลียวฉลาด ไต่เข้าไปในเมืองบ๋อย เธอชอบฟังวิทยุตั้งรายการ
เพลง ละครและเรื่องราวที่น่ารู้ต่าง ๆ ทำให้รู้อะไรทันสมัยพอสมควร ผิดกับบุญปลุกทำแค้น
งานแล้วก็นอนพักผ่อนไม่มีโอกาสได้ไปเห็นความเจริญก้าวหน้าของบ้านเมืองมากนัก"³

จะเห็นได้ว่าอบเชยมีความ "เหนือกว่า" บุญปลุกตัวละครเอกฝ่ายชายโดย
สิ้นเชิง ตลอดเวลาจะให้คำแนะนำบุญปลุกอยู่เสมอ เช่นในตอนแนะนำให้ไปรักษาตัวใน
โรงพยาบาลในเมืองเมื่อเห็นบุญปลุกร่างกายทรุดโทรม ไม่เพียงแต่กล้าและเก่งเท่านั้น
อบเชยยังมีร่างกายสมบูรณ์และสวยงามอีกด้วย

บุญปลุกไม่ตอบ ไต่แต่ลอบมองหญิงสาวทางค่านหลัง ความสมบูรณ์ของเธอ
ทำให้สะทอกผายองอวบใหญ่ ท่อนขาอันแข็งแรงรับกับเรือนร่างที่ค่อนข้างอ้วนทำให้ดู

¹ นิมิตร ภูมิถาวร, สร้อยทอง, หน้า 142.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 146.

³ นิมิตร ภูมิถาวร, กัดพันธุ้, หน้า 17.

น่ารัก น่ารัก มันคงอบอุ่นในหน้าหนาวและเยือกเย็นในหน้าร้อน"¹

นอกจากนี้ยังมีความเป็นตัวของตัวเอง หัวแข็ง ไม่ยอมตามผู้อื่นหากไม่เห็น
ด้วย

"จำเขาขอมอบจากพ่อใช่ไหม"

"ก็ข้างเขาสิ"

"ถ้าเขามังคับเอา"

"มันหมดสมัยแล้ว ออบเป็นคน"เสียงของเธอหนักแน่น²

ตัวละครเอกฝ่ายหญิงลักษณะข้างเท่าหน้านี้พบในเรื่องสั้นด้วย เช่น ร่าย ใน
เมียไอ้ขี้ยา

ร่าย : เมียไอ้ขี้ยา

มีบุคลิกลักษณะนิสัยใจคอดังนี้

1. เป็นผู้นำหาเลี้ยงครอบครัวที่อกตนเค็ดเคี้ยว

ทุกชีวิตในครอบครัวของร่าย ผู้หญิงกระดูกเหล็กคนนี้ ผากไว้กับการกลับของ
เชอ ลูก ๆ มีชาวกิน มีน้ำมันตะเกียงในแสงสว่าง เสียงหัวเราะหรือเสียงร้องไห้
ผากไว้กับกระบุงสองข้างที่หามอยู่บนบ่า ตลอดเวลานั้น ตลอดชีวิตของร่าย คุณเหมือน
จะไม่เคยเห็นตัวเปล่าเลย ไม่นานกระบุงเป็นเสมือนอวัยวะส่วนหนึ่งของเธอ บ่าที่
คานจนหยิกไม่รู้สึกเจ็บรอนรับไมคานอยู่ตลอดเวลา³

2. เป็นคนสวย อายุเกือบสี่สิบ มีสุขภาพดี

ธรรมชาติไม่ได้โหดร้ายกับเธอจนเกินไปนัก สวรรค์ประทานพรให้เธอมีสุขภาพ
ที่สมบูรณ์ ร่างกายแข็งแรง ไม่เคยเจ็บไข้เลย แม้จะทำงานหนักแต่เธอก็มีน้ำมีนวล
ร่ายสวยแบบผู้ใหญ่ ในวัยเกือบสี่สิบนี้ ถ้าจะแค้นหัวด้วยเสื้อผ้าที่ซาดวิน สกปรก แคร่ร่าย

¹ นิมิตร ภูมิถาวร, กัณฑ์สู, หน้า 142.

² นิมิตร ภูมิถาวร, เรื่องเดียวกัน, หน้า 145.

³ นิมิตร ภูมิถาวร, เรื่องสั้น แม่มายทองนา, "เมียไอ้ขี้ยา", หน้า 100.

ก็ยังดูสวยเปล่งปลั่ง¹

ลักษณะเป็นช่างเท้าหลัง ตัวละครเอกฝ่ายหญิงลักษณะนี้เป็นภรรยาที่ตามสามี เชื้อพม่อใหญ่ อยู่ในกรอบประเพณีและวัฒนธรรมของไทย สวย ฉลาด และเก่ง การบ้านการเรือน จะเป็นสิ่งที่สังเกตได้ว่า แม้อายุละเอียดคางอย่างจะต่างจากลักษณะช่างเท้าหน้า แต่ก็มีลักษณะร่วมกันอย่างหนึ่ง คือ "นางเอก" ของนิมิตร จะต้องเป็นคนฉลาดทันคน ซึ่งเป็นลักษณะที่ชี้ให้เห็นการให้ค่าตัวความเป็นผู้หญิงของผู้เขียน นางเอกที่เข้าลักษณะนี้ได้แก่ นวล ใน สาวชาวไร่ สายบัว ใน หม่อมชานา

นวล : สาวชาวไร่ มีลักษณะและนิสัยใจคอดังนี้

1. สวย รูปร่างอวบอืด น่ารัก

"เขาจ้องดูหลอนแล้วอึ้ง ส่วนหัวใจนั้นเต้นโครมคราม คิดไปไกลตามประสาหนุ่ม เด็กสาวคนนี้คงไม่เกินสิบแปด ปี ขาวเหลืองเหมือนพวกแม่ขบนเขา ใบหน้าคม สองแก้มอิมพอง เลือดเปล่ง รูปร่างก็อวบอืดเจ้าเนื้อ"²

2. เก่งการบ้านการเรือน

"นวลสติโง่มาก หลอนมีเรือนพื้นกระดานแล้ว อีกปีสองปีคงเปลี่ยนฝาฟาก เป็นฝากระดานค้าย นวลหมั้นเช็ดถูตกเตียงจัดโน่นจัดนี่อยู่ทั้งวัน ความเป็นลูกผู้หญิงสอนให้รู้จักรักสวยรักงาม ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของที่อยู่ที่นี่"³

3. อ่อนไหว มีเมตตาต่อสัตว์ เมื่อเสมียนอำเภอยิงนกแก้วตายด้วยความสนุกคะนองแล้วนำมาให้นวลทอดกระเทียมพริกไทย นวลเห็นว่าเป็นความทารุณต่อสัตว์

"นวลรับพวงนกแก้วมาถือด้วยมืออันสิ้น นกแก้วบางตัวยังคืนขลุ่ยขลุ่ย บ้างอำปากครางท่าตาปริบ ๆ บิดคอไปมาน่าสงสาร"⁴

¹นิมิตร ภูมิदार, แม่หม้ายทองนา, หน้า 112.

²นิมิตร ภูมิदार, สาวชาวไร่, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2518), หน้า 8.

³เรื่องเดียวกัน, หน้า 93.

⁴เรื่องเดียวกัน, หน้า 97.

4. รักนวลสงวนตัว ไม่แสดงความรักจนออกนอกหน้า

"เมื่อคิดถึงเรื่องนี้หัวใจมันหล่นวูบลงไปอยู่ที่ใต้เท้า นี่แม่คงรู้ละซิว่าเราเกี่ยวพันอยู่กับเชิคเขา แต่เขาก็ไม่เอ่ยปากกับเราถึงเรื่องออกเหย้าออกเรือนเลย ได้แต่พูดคุยกันธรรมดา ๆ มีแต่แววตาเท่านั้นซ่อนความหมายอะไรไว้ซอบกล"¹

สายบัว : หนุมชานา

สายบัวมีบุคลิกลักษณะคล้ายนวล จัดเป็นคนประเภทเดียวกัน คือ สวย แข็งแรง รักนวลสงวนตัว เชื่อฟังบิดามารดา เพียงแต่สายบัวอายุมากกว่านวลเท่านั้น

"หล่อนกำลังเดินไต่คั้นนาตรงมาโรงนาของสุข สายบัวเป็นสาวใหญ่วัย 25 ปีค่าเก็ลียงขึ้นมัน แขนใหญ่ร่างใหญ่ ใบหน้าคมสวย คิ้วคกหนา ผมดำสนิทอ่อนฟู เป็นสาวบริสุทธิ์ผุดผ่องของหนองหลวง"²

"สุขว่าสายบัวเป็นผู้หญิงที่สุกของหนองหลวง เป็นแม่บ้านแม่เรือนแทนแม่ได้ สายบัวอยู่กับพ่อและน้อง ๆ แม่ตายไปสามปีแล้ว หล่อนจึงรับหน้าที่ทุกอย่างแทนแม่"³

- ตัวละครเอกฝ่ายหญิงที่มีลักษณะข้างเท่าหลังพบในเรื่องสั้น เช่น สมศรี ใน ห่องนาวิปโยค

สมศรี : ห่องนาวิปโยค มีบุคลิกลักษณะและนิสัยดังนี้

1. สวย ขวัญอ่อน

"แกวกคหัวเจ้ากล้าลูกชายคนเคี้ยววัย 6 ขวบให้นอนคึกกับพื้นเมื่อมันตกใจลุกขึ้น เขาใจหายวูบ แต่เคราะห์บุญยังปลอดภัย ส่วนสมศรีเมียคนสวยของเขานอนห่มผ้าสั้นเป็นลูกนกอยู่ใกล้ ๆ"⁴

¹นิมิตร ภูมิถาวร, สาวชาวไร่, หน้า 105.

²นิมิตร ภูมิถาวร, หนุมชานา (กรุงเทพมหานคร : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2517), หน้า 24.

³เรื่องเดียวกัน, หน้า 25.

⁴นิมิตร ภูมิถาวร, รวมเรื่องสั้น แม่มายห่องนา "ห่องนาวิปโยค", หน้า 104.

2. ซี้ตกใจ ไม่ช่วยแก้สถานการณ์

"โครม...เสียงกระทกประทุดังพร้อมด้วยเสียงหวีคร้องของสมศรี แก้วเหนียวไถลูกรังของแฝดของเขาสองนัคซ้อน ๆ"¹

ลักษณะไม่ประทับใจ นางเอกลักษณะนี้จะมีความสวย เรียบร้อย บริสุทธิ์ รักนวลสงวนตัว ไม่มีการเปลี่ยนแปลงบุคลิกลักษณะตั้งแต่ต้นจนจบ ถูกกำหนดไม่ให้มีความสำคัญต่อเนื้อเรื่องนัก เพราะนางเอกประเภทนี้จะเสริมให้พระเอกมีเสน่ห์ และดูเก่งกาจขึ้น หากนางเอกไม่มีเรื่องก็จะดำเนินไปได้ นางเอกประเภทนี้อยู่ในโครงเรื่องบู๊ โลกโตน ใต้แก กนกวรรณ ใน ช่องเขาซาก ศรีพรหม ใน ปีนคัมภีร์-คองคิบบ

กนกวรรณ : ช่องเขาซาก มีบุคลิกลักษณะ นิสัยใจคอ ดังนี้

1) สวย เจียบเหงา รักนวลสงวนตัว อคทน กตัญญูต่อผู้มีพระคุณ มีอาชีพเป็นพยาบาล

สวยใบหน้าค่อนข้างยาวรูปกับุทรงผมยาวเลยบ่า ปาก กุ่า จมูก กิ๋ว คาง วางอุยอยู่่างเหมาะเจาะโคสัดสวนกัน คอระหงรับควยไหลลาคโคสัดสวน ออกขนาดไม่เกิน 35 เอวลึก 22 ตะโพกผายองอนกำล้งงามไม่เกิน 36 สูงโปร่งสง่า ผิวขาวเหลืองเอี่ยมอง คุสคิไสแมจะถูกแตกถูกลม²

2) เจียบขริ่ม

"แพรเศร่เข้าไปทางกนกวรรณหมายจะชวนคุย อากการหงอยเหงาของเธอทำให้เขาสนใจมากขึ้น ผู้หญิงคนนี้สวยลึกชวนให้ติดตาม ความเจียบขริ่มช่วยปกปิดให้ยากที่จะมองทะลุดึงหัวใจ"³

¹นิมิตร ภูมิदार, ท่องนาวิปโยค, หน้า 105.

²นิมิตร ภูมิदार, ช่องเขาซาก (กรุงเทพฯ:บรรณกิจ, 2520), หน้า 21.

³เรื่องเดียวกัน, หน้า 44.

3) รักนวลสงวนตัว

ๆ แพร่ส่งสัญญาณให้เจียม กับไปกระซิบใกล้ ๆ หู กลิ่นนม กลิ่นตัวหอมฟุ้ง
เข้าไปกระทบหัวใจกระเพื่อม อยากจะจูบปลอบขวัญตรงซอกหูสักพอดหนึ่ง แต่ก็
ท่าไม่ลง ผู้หญิงคนนี้ตรงข้ามกับเนคตินี ยิ่งกับชาวคัมภีร์ ถ้าแบบนั้นคงจะตั้งคุณาธิ
ชาคมิตรกันไปจนตายที่เคียว แบบนี้ต้องคอยเป็นคอยไป ทำตามตามไวไฟไม่ไค¹

4) เป็นบุคคลที่ขาดความอบอุ่นและมีปัญหาชีวิต ซึ่งเป็นลักษณะที่แตกต่าง
จากนางเอกประเภทอื่นที่ส่วนใหญ่จะสมบูรณ์ทางครอบครัว

เชอคิดถึงพ่อแม่และความว่าเหว ถ้าเธอจะเกิดในตระกูลของผู้ที่มีหน้ามีตา
แต่ความแตกร้างในครอบครัว พ่อมีหลายเมีย แกร่งแย่งชิงที่ชิงเค้นกันเต็มไป
ควยนิยายซึ่งรักหักสวาท แม่ต้องตกอยู่ในทะเลเฒ่าตามาตลอดชีวิต เธอรับ
มรดกความโศกเศร้าจากแม่มากสุดเวลา แม่ของเธอเป็นคนเต็มไปควย
ทริมนานะไมยอมก้มหัวให้ใคร ถ้าไมอย่างนั้นเธอคงไม่ลำบากอย่างนี้ ทรัพย์สินสมบัติ
ของเธอที่เธอควรจะได้แม่ก็ไม่โยคี แม่สอนให้เธอต่อสู้ควยลำแข้งตัวเอง²

ศรีพรรณ : ปีนคัมภีร์ในคองคิบ มีบุคลิกลักษณะนิสัยใจคอ ดังนี้

ศรีพรรณเป็นลูกสาวเสียผู้ทรองอิทธิพล ที่ถูกลักพาศพนในขณะทำพิธี ตลอดจนเรื่อง
มีการต่อสู้ทำลายล้างกันระหว่างฝ่ายของศรีพรรณและนายณรงค์พ่อค้าใหญ่

ศรีพรรณเป็นหญิงร่างกายบอบบาง แต่จิตใจเข้มแข็ง ซึ่งคล้ายกับกนกวรรณ
ใน ของเขาขาด หลอนเป็นผู้รับช่วงธุรกิจการค้าของเสียสมพงษ์ผู้พ่อควยความรัก
กศัญญา ทำให้มีกำลังใจค้นหาศพพ่อไม่หวั่นเกรงต่อความทุกข์ยาก

บุญเกิดใช้สายตาที่แหลมคมของเขาสืบหาเจ้านายของไอ้ไวอย่างละเอียด
ศรีพรรณเป็นผู้หญิงร่างเล็ก ผิวขาวตามแบบคนที่มีเชื้อสายจากจีน แต่ใบหน้าคม
ฉีกกับลูกจีนทั่วไป คงถอดแบบมาจากแม่ไทย ไม่ใคร่สวยหยาดเขมเหมือนนางเอก
นวนิยาย มีจุดเด่นอยู่ตรงริมฝีปากที่แดงเรื่อเป็นสีชมพู ฟันซี่เล็ก ๆ ตั้งอยู่ใน
เหงือกสีเนื้อ น่าเสียดที่มีก่วงวานของความอ่อนหวานเยือกเย็นปนอยู่แมแต่เวลา³

¹นิมิตร ภูมิถาวร, ของเขาดู, หน้า 59.

²เรื่องเดียวกัน, หน้า 120.

³เรื่องเดียวกัน, หน้า 35.

5. ลักษณะเป็นโทษ

ตัวละครเอกฝ่ายหญิงลักษณะนี้พบเฉพาะในเรื่องสั้น เช่น ปอง ใน อีปอง
ชวนพิศ ใน หม้ายเขียวหวาน ฯลฯ

ปอง : อีปอง มีบุคลิกและนิสัยดังนี้

1. ชาวสวย อวบน้ำ แข็งตัว เก่ง

"พอลงหน้าวัด คุณสมปองก็ลากรองเท้าทอนซุง สูงกว่าเชียงกัญชาไอ้เคื้อ
สะบัดกลีบตะโปกขนาด 38 พีบพิบราวกับกลีบสองก่อนจะกระเด็นหลุดออกไปทั้งสองข้าง
ถ้ามันไม่ถูกกางเกงสีตั้งสั้นขาวานรักไว้จนปลิ้น"¹

2. ไม่รักนวลสงวนตัว ชอบคบชาย

"แล้วสมปองก็หายจากบ้านไป บางคนบอกว่าเธอต้องหนีไปรีดลูก บางคนว่า
หนีตามหนุ่มกรุงเทพฯ ไป บ้างก็ว่าเธอขำใจ"²

ชวนพิศ : หม้ายเขียวหวาน มีรูปร่างและนิสัยดังนี้

1. สวยคมขำ อวบน้ำ

"ชวนพิศมีผิวค่อนข้างดำ แต่เกลี้ยงสะอาด ผมหกดำ ใบหน้าคมกริบ จมูกโด่ง
ปากงามเหมือนवाद ตาคมวาวค่อนข้างโต เส้นตของเขามีพร้อมอยู่บนใบหน้า ตะโปกค่อนข้างใหญ่
สะบัดบีบบีบเวลาหาบกระจากข้าวแกงขายทำเอาพวกหนุ่ม ๆ มองตามไปหลายวา"³

2. เห็นแก่เงิน มีความต้องการทางกามารมณ์สูง

"เสียกิมตายเสียแล้ว"

"รดคว่ำหรือวะ" นักพนันยิ้ม

"เปล่าโว้ย"

¹ นิมิตร ภูมิदार, รวมเรื่องสั้น แม่หม้ายทองคำ "อีปอง" (กรุงเทพฯ-
มหานคร : สำนักพิมพ์ประมวลสาส์นสยาม, 2520), หน้า 15.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 19.

³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 30.

"เป็นอะไรตาย"

"หมอบอกว่าหัวใจวาย"¹

โดยสรุป แม้จะแยกย่อยลักษณะตัวละครเอกฝ่ายหญิงไว้ถึง 5 ประเภท แต่หากมองในภาพรวมนางเอกของนิมิตร จะมีลักษณะเด่นตรงที่เป็นผู้หญิงที่มีมันสมองและเข้มแข็งถึงแม้จะต้องให้พระเอกยื่นมือเข้ามาช่วยบ้าง แต่ส่วนใหญ่และทุกอย่างสำเร็จเพราะ "ตัวละครเอกฝ่ายหญิง" จะช่วยรวมแก้ปัญหาตลอดซึ่งจะเป็นเอกลักษณ์เกือบทุกเรื่อง ยกเว้นลักษณะที่ 5 คือลักษณะเป็นโหมที่จะทำลายให้ตัวเอกฝ่ายชายเสียหายตลอดเวลา

3. ตัวละครฝ่ายผู้ร้าย งานเขียนของนิมิตรหากมองลักษณะรวมจะเห็นว่าทุกเรื่องจะมีฝ่ายตรงข้ามกับตัวเอกที่คอยเป็นตัวก่อการร้ายให้เกิดความขัดแย้ง และการแก้ปัญหาอยู่ตลอดเวลา ฝ่ายตรงข้ามถูกกำหนดขึ้นโดยให้มีหลายประเภทตามความเหมาะสมของโครงเรื่องและเนื้อเรื่อง

3.1 ลักษณะร้ายหมดทุกด้าน ฝ่ายผู้ร้ายเป็นผู้บริหารการศึกษา และข้าราชการที่มีอิทธิพลในท้องถิ่น และข้าราชการส่วนท้องถิ่นที่เป็นที่รวมของความชั่ว ความชั่วทั้งหลายจะรวมกันอยู่ในบุคคลเดียว ไม่มีความดีปะปนอยู่เลย ตัวละครประเภทนี้จึงนับเป็นตัวสมมติให้มีแต่ความชั่ว ซึ่งตรงข้ามกับตัวละครเอกที่มีแต่ความดี เช่น ปลัดฉัน ใน สร้อยทอง ครูใหญ่เถิน ใน โรงเรียนนักเลง

3.2 ลักษณะนักเลงประจำถิ่น ผู้ร้ายเป็นนักเลงที่มีอิทธิพลในท้องถิ่น ตั้งตัวเป็นปฏิปักษ์ต่อผู้ที่ขัดผลประโยชน์และต่อผู้ที่ทำศึจนเกินหน้า รวมไปถึงผู้ที่เป็นคู่แข่งกันในเรื่องความรัก จะเป็นคนที่ไม่มีค่าในลักษณะนิสัยเลย เช่น ประสิทธิ์ ลูกชายเศรษฐี ในหมู่บ้านที่หลงรักผู้หญิงคนเดียวกับตัวเอกฝ่ายชายในเรื่อง เขยียบฝุ่นซอด้ก

3.3 ลักษณะนายทุน ฝ่ายผู้ร้ายเป็นนายทุนที่เอาโรคเอาเปรียบชาวบ้าน ชาวไร่ ตัวละครลักษณะนี้เป็นตัวสะท้อนสภาพเศรษฐกิจของชนบทที่ต้องอาศัยพ่อค้าคนกลางในรูปแบบผู้ออกขายแพง และเป็นผู้ที่มีอำนาจทางการเงินในท้องถิ่น เช่น เสี้ยตง ใน กัดฟันสู้ นายกรค ใน แคล้วคล้วช่วยคนแฉก

¹นิมิตร ภูมิถาวร, รวมเรื่องสั้น แม่หม้ายท้องนา "อึปอง", หน้า 32.

3.4 ลักษณะต่างอุดมการณ์ ฝ่ายผู้ร้ายเป็นคนต่างอุดมการณ์ทางการเมืองที่มีแต่ความเลว ตัวละครประเภทนี้แม้จะใช้สภาพที่เกิดขึ้นจริง ๆ ในสังคมการเมืองที่มีความผันผวนก็ตาม แต่ยังคงความเป็นไปไม่ได้ในแง่สิ่งแวดล้อมและพื้นฐานตัวละคร ตัวละครประเภทนี้จึงจัดว่าเป็นแบบที่มีการโฆษณาชวนเชื่อว่าเป็นคนที่ทำดีทำชั่วมักหนีเข้าป่าไปเข้ากับคอมมิวนิสต์ เช่น เกียรติปลัดคำเถอในเรื่อง ปล้นครูสาว ที่มีวีเมลาภยศ จึงถูกไล่ออกจากราชการ แล้วตัวเองก็เข้าช่องสุมนกก่อการร้าย ลักษณะประเภทนี้จึงเป็นการสร้างภาพของผู้ก่อการร้ายในนวนิยายในยุคก่อน 14 ตุลาคม 2516

3.5 ลักษณะทรชน ฝ่ายที่มีลักษณะเป็นผู้ร้าย มีงานชีพ ทรชน โจร กล่าวคือ ในการกระทำก็มักบอกว่าเลวจนต้องมีการปราบปรามและตามล่า ตัวละครประเภทนี้จะมีอยู่ในเรื่องประเภทบู โลกโตน ไม่มีการพัฒนาลักษณะนิสัย จึงจัดว่าเป็นตัวละครประเภทที่ผู้เขียนสมมติขึ้น อันเป็นสูตรสำเร็จรูป

โดยสรุป หากเปรียบเทียบการสร้างตัวละครของนิมิตรทั้ง 3 ลักษณะ คือ ตัวละครเอกฝ่ายชาย ตัวละครเอกฝ่ายหญิง และฝ่ายผู้ร้าย เมื่อเปรียบเทียบแล้วจะเห็นได้ว่าลักษณะสุดท้ายคือฝ่ายผู้ร้ายจะมีลักษณะคงที่ ไม่มีการพัฒนาบุคลิกภาพ และเป็นตัวแทนของความทุจริต คดโกง และความอยุติธรรมทั้งหมด

เพื่อเปรียบเทียบให้เห็นจริง จะขออ้างถึงรายละเอียดที่ผู้เขียนกล่าวถึงผู้ร้ายไว้ในเรื่อง โดยจะเรียงประเภทตามลักษณะโครงเรื่องของนวนิยาย

ตัวละครฝ่ายผู้ร้าย

3.1 ลักษณะชั่วหมดทุกด้าน เช่น

สร้อยทอง : ปลัดฉัน มีลักษณะดังนี้

1. ร้าย สืบลึกกว่า ร้างใหญ่ลงพุง ศีรษะเด็ก

"ท่านปลัดเข้าร้ายเลยสืบลึก เป็นชายร้างใหญ่ที่เริ่มลงพุง หน้าผากกว้างลึกเข้าไปในเรือนผม ส่อถึงความกว้างขวางและอำนาจ"¹

¹นิมิตร ภูมิถาวร, สร้อยทอง (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2518), หน้า 18.

2. ชี้แจง

"ปลัดหัดบิไปงิมหนึ่ง ลูกขึ้นมาเปิดปากหาวยีคยว ไค้นอนกลางวันเสียดงิมหนึ่ง
คุดแจ่มใสขึ้น เขาปฏิบัติมาจนเป็นนิสัย หลังอาหารกลางวันแล้วเป็นต้องหลบไปนอนเสียด
ครั้งหนึ่งก่อนเข้าทำงาน บางวันเพลินไปจนบ้ายก็เคย"¹

3. ชอบคิมเหล่า เจ้าชู้ มีนิสัยเมาสุราอาละวาด

"เขินมองเห็นช่องทางข้างหน้าแจ่มใสขึ้น มันรู้เต็มอกว่าท่านปลัดชอบผู้หญิง
ยิงเรือพอกับเหล่า"²

"ปลัดฝันเมาแล้วชอบเอะอะไว้วาย ตามประวัติดเคยมีหลายครั้งที่มีเรื่อง
ชกค้อยในสโมสรข้าราชการ เรียกว่าพอเมาเข้าขั้นก็ชกมองเห็นอะไรขวางหูขวางตา"³

4. เห็นแก่ได้ ไม่เกรงใจคน

"เขาว่าชาวเมืคมะเชือกะชาวฝ่างมีเยอะนี้หว่า ขอสักปีบเถอะวะจะเอาไป
ไหนกกิน"

.....

"ชาวฝ่างค้วยนะ" ปลัดคย้า"⁴

โรงเรียนนักเลง : ครูใหญ่เงิน

ครูใหญ่เงินเป็นครูใหญ่โรงเรียนบ้านศาลเคี้ยว เป็นผู้บังคับบัญชาพระเอก
เป็นผู้มีบุคลิกลักษณะนิสัยที่ดีถือว่าเป็นตัวอย่างของครูใหญ่ที่เลว ผู้เขียนสร้างตัวละคร
ให้มีแต่ความเลวแต่เพียงค่านเคี้ยว ไม่มีพัฒนาการทางค่านนิสัย คงจะยกตัวอย่างให้เห็น
คังนิสัยของครูใหญ่เงินคังคอไปนี้

¹ นิมิตร ภูมิดาวร, สร้อยทอง, หน้า 19.

² เรื่องเคี้ยวกัน, หน้า 21.

³ เรื่องเคี้ยวกัน, หน้า 55.

1. ทำงานเช้าสามเย็นสาม ซี้เกียด ไม่มีระบบ เนื้อหา

โรงเรียนบ้านศาลเตี้ยมีนักเรียนพันกว่าคน ครูสามสิบกว่า นับว่าเป็นโรงเรียนใหญ่พอสมควร การบริหารงานเป็นไปอย่างซลุกซลัก เพราะไม่มีแผนงานที่แน่นอน ไม่มีเป้าหมาย นึกจะทำอะไรก็ทำตามใจชอบผู้บริหารไม่มีการแบ่งงาน กระจายงาน ครูใหญ่ไม่คิดทำอะไรเลย สมุห์เป็นนักบริหารชั้นเยี่ยมผู้บริหารที่ดีคือผู้ที่ไม่ต้องทำอะไร งานต่าง ๆ จึงมากองอยู่ที่ผู้ช่วยทั้งสอง งานบริหารบุคคลไม่ต้องมี ใครทำอะไร ก็ทำตามใจชอบ คอยระวังอย่าให้ครูใหญ่เท่านั้น ความจริงครูใหญ่ก็ไม่มีโอกาสได้เห็นมากนัก มาถึงก็เข่าห้องนั่งเขียนหนังสือพักหนึ่ง แล้วออกไปนั่งรานกาแพ้นาวัด เขียวก็หายหัวไป¹

2. ไม่ยอมรับความคิดผู้อื่น ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง ยึดมั่นอยู่ในความคิดเดิม และเผด็จการ

ผมพுகุในที่ประชุม ไม่น่าจะถือสาอะไรกัน เจ้านายสมัยนี้มันก็เป็นเสียอย่างนี้ใจไม่กว้างพอเรื่องของงาน เรื่องความขัดแย้งทางความคิด มันไม่น่าจะมาถือโทษอะไรกัน ผมโดนเรื่องนี้มาหลายครั้งแล้ว ปีก่อนโน้นออกเงินเดือนขึ้นสองชั้น เพราะไปเถียงนายในที่ประชุม นายแพศยเหตุสุด แดกสับเอาเป็นเรื่องราวหัวแข็ง ไม่ยอมใคร เป็นประเภทหัวรั้นแรง แบบนี้ผมเห็นว่าไม่ถูกต้อง การประชุมถูกแสดงความคิดเห็นไม่ได้ก็อย่าประชุมมันให้เสียเวลาเลย ออกหนังสือสั่งการมาเลยว่าจะให้ทำยังไง²

3. เจ้าชู้ คือมีความสัมพันธ์อันลึกซึ้งกับครูสาวที่ครูน้อยหามาไว้ให้เป็นหน้าห้องประดับบารมี

4. วางอำนาจกับลูกน้อง วัดความสามารถของคนด้วยวัย ไม่ใช่คุณภาพการทำงาน

¹นิมิตร ภูมิถาวร, โรงเรียนนักเลง (กรุงเทพมหานคร : ประพันธ์สารสัน, 2520), หน้า 16.

²นิมิตร ภูมิถาวร, เรื่องเดียวกัน, หน้า 99.

คุณหยคนะ เค็ยวจะหาว่าผมใจร้าย คุณควรจะเคารพครูใหญ่บ้างอย่างน้อยครูใหญ่ก็มีวัยวุฒิเท่าพคุณ คุณยังเด็กเกินไป ความคิด ความรอบรู้ ประสบการณ์ยังมีอยู่แคทางอึ่ง ยังเป็นเหมือนนกอยู่ในกะลาครอบ คุณอย่าเินกว่าการเรียนมหาวิทยาลัยจะทำให้คุณรูมากกว่าคนอื่น มหาวิทยาลัยโลกยังกว้างขวาง คุณจะตองเรียนรู้อีกมากมายนัก นั้นโบราณเขาคงไม่สอนให้เดินตามผู้ใหญ่ เชื้อผู้ใหญ่ เขาคุงไม่พูดว่า คุณเค็ยสร้างบ้าน หยุคพังครุใหญ่ คุณจะใหญ่มากไปแล้ว อย่าลืมว่าที่นี้บ้านศาลเค็ยว¹

นรกในโรงเรียน : ผู้ใหญ่เจ็ด

ผู้ใหญ่เจ็ดเป็นผู้ใหญ่บ้านหนุ่มที่ได้ตำแหน่งจากอิทธิพลเก่าของบิดา ทำตัวเป็นผู้มีอิทธิพลในบ้าน เป็นตัวละครที่มีอิทธิพลทำให้เกิดเหตุการณ์ปั่นป่วนในเรื่องการกระทำอันเลวร้ายเป็นไปเพียงเพื่อให้อิทธิพลที่ตนหลงรักมองเห็นความสำคัญของตัวเอง โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อส่วนรวม ลักษณะนิสัยโดยสรุปมีดังนี้

1. ใช้ตำแหน่งหน้าที่เพื่อหาผลประโยชน์ให้ตัวเอง

เจ็ดเป็นลูกกำนันจันทร์ เรียนหนังสือแค่ ม.ศ. 3 พอตายออกมาอยู่บ้านไม่กี่ปีก็ไคเป็นผู้ใหญ่บ้าน มันหวังไว้ว่าอีกไม่นานจะตองเอาตำแหน่งกำนันของพ่อคืนมาให้ได้ เจ็ดกำลั้งสร้างอิทธิพล สร้างบารมีแทนพ่อ อยู่บ้านนอกอย่างนั้นอ่านาจปลาเดือนนักลงยังตองใช้กันอยู่²

2. อวดโก้ อวดคร่ำรวย และฟุ่มเฟือย

"ผู้ใหญ่เจ็ดเป็นผู้ใหญ่บ้านหนุ่มจะซื้อขรรคมคาก็ซื้อเป็นขรรคมคาค่า ๆ เหมือนลูกบ้านทั่ว ๆ ไป เขาเลยสังชนิดพิเศษขนาดใหญ่ว่าราคาสองหมื่นเศษ ยังไม่มีใครตามทันหรือเหนือกว่ารถของผู้ใหญ่เจ็ดไคเลย"³

หากแต่งกายตองให้เค็ยที่สุด แพงที่สุด

¹นิมิตร ภูมิถาวร, โรงเรียนนักเลง, หน้า 116.

²นิมิตร ภูมิถาวร, นรกในโรงเรียน (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2520), หน้า 83.

³เรื่องเค็ยวกัน, หน้า 89.

เจ็ดยี่มีให้ทุกอย่างที่ดีที่สุดแล้วล้มลงการแต่งตั้ง ด้วยความภักดีในความโง่ของ
ผู้ใหญ่มานานหมอยางเขา กวางเกงยี่นสี่จะสามรอยกว่า เลื้อยี่ควี่ขวางสี่ควม
ควยเลื้อยี่น ราคาเกือบครึ่งพัน เหน็บป็นสี่ออลเวอร์.38 ที่เอว ซีมอเทอร์ไซค์
แบบสปอร์ตคันใหญ่ราคาสองหมื่น¹

3. ขอบคุยโว โอ้อวคเมื่อคนของคนใช้อิทธิพลจนได้เข้าเป็นภารโรง
"มือชั้นนี้แล้วไม่ได้ให้มันไปชิวะ แลย ล้มหมุ่ตัวหนึ่งไว้อ้อหัว ก่อไปนี้
มึงมีเงินเคื่อนกินแล้ว กูไม่เลี้ยงเหล่านึงแล้ว"²

ลักษณะของตัวละครประเภทนี้ นิมิตรสะท้อนให้เห็นความประพฤติของ
ข้าราชการชั่ว ปลัดผันในเรื่องสร้อยทอง ครูใหญ่เถินในโรงเรียนนักเลง และ
ผู้ใหญ่เจ็ดในรอกในโรงเรียน จะเป็นตัวแทนของข้าราชการประเภทนี้ได้เป็นอย่างดี
ซึ่งพบมากในชนบททางไกลความเจริญ ซึ่งส่วนใหญ่จะมีอายุเข้ากลางคน นอกจากนี้
ยังเกียจคร้าน ชอบดื่มเหล้า เจ้าสำราญ เจ้าชู้ เห็นแก่ได้ ไม่เกรงใจ ชอบเอา
เปรียบผู้ใต้บังคับบัญชาหรือประชาชนในปกครอง ทำงานขาดอุทิศตน ใญ่อยชา ใจแคบ
เผด็จการ ไม่ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น วางอำนาจบาโทใหญ่ และไม่ชอบการ
เปลี่ยนแปลง ลักษณะเช่นนี้เป็นโทษ ลักษณะของข้าราชการในชนบทที่ผู้เขียนนำมา
ประกอบสร้างเป็นตัวละครที่ไม่มีข้อดีอยู่เลย ซึ่งตามธรรมชาติคนเรานั้นย่อมจะมีส่วนดี
อยู่บ้าง แต่ก็ไม่พบเลยในตัวละครประเภทนี้ ซึ่งเป็นเรื่องของผู้เขียนคงตั้งใจจะเน้น
แต่ความชั่วร้ายมากกว่า

3.2 ลักษณะนักเลงประจำถิ่น ฝ่ายผู้ร้ายลักษณะนี้เป็นนักเลงที่มีอิทธิพล
ในท้องถิ่น ทั้งตัวเป็นปฏิปักษ์ต่อผู้ที่ขัดผลประโยชน์ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับอาชีพ
การทำมาหากิน หรือในเรื่องความรัก ตัวละครประเภทนี้นิมิตรจะกำหนดให้ขัดแย้ง
กับพระเอกในเรื่องรักผู้หญิงคนเดียวกัน ดังจะยกตัวอย่างให้เห็นจริงดังต่อไปนี้

เก็น : สาวชาวไร่

1) เก็นเป็นชาวไร่พเนจรที่บุกเบิกหาที่ทำกินใหม่ มีนิสัยเป็น
อันธพาลและรักผู้หญิงคนเดียวกับชด ตัวละครเอกฝ่ายชาย

¹นิมิตร ภูมิถาวร, นรกในโรงเรียน, หน้า 89.

²เรื่องเดียวกัน, หน้า 242.

ไอ้เกินมาในกลุ่มล่าสุด เป็นหนุ่มวัยสามสิบ มันเกินสมชื่อ อยู่มาหลายแห่ง เคยไปทำอะไรในเขากำแพงเพชรสองปี อยู่ไม่ได้ จะตายโหง เพราะเอาเปรียบชาวบ้านสารพัด ยายไปล่านารายณ์ ขึ้นมาวิเชียรบุรี โคนโลควัยป็น อพยพขึ้นมาไรห้วยทราย พอมาถึงก็เกือบไคเรื่อง มันกำลังจะมากวนความสงบของชาวไรไหนมันปวน ลุงแควมบวมมันจะมาบุกไรหรือบุกคนกันแน่¹

2) มีนิสัยมูทะลุ บ้าระห่ำ คุร้าย

ไอ้เกินโผล่พรวกุเข้าโค้งนวลบ้าง สาวไม่ยอมรำค้ายเพราะไม่ชอบหน้า มันความขอมืออูคูใหญ่ลุกขึ้น นวลโกรชจุก เกิดมายังไม่เคยมีใครมาจุกมือถืออูขนเลย นวลฟาดฝ่ามือข้างที่เหลื่อลงบนหน้าไอ้เกินคังผิวะ มันง้างมือหมายตบหลอนให้คืนคามือ แคมหมักของเชิดเร็วกวา²

3) ซี้ชโหมย

ทุกคนเจียบกันไปครู่หนึ่ง แม้แค่เสียงทกทอผ้าและเครื่องปั่นค้ายก็เจียบไปค้ายทางคนทางสงความคิดไปรวมกันที่ไอ้เกิน มันเกินสมชื่อจริง ๆ เขามาอกวนความสงบสุขของชาวบ้านห้วยทรายโดยเริ่มจากชโหมยไก เมื่อไม่มีใครขัดขวางก็ได้ใจ ลุกถามจนถึงชโหมยควาย³

4) รูปร่างลักษณะอัปลักษณ์ ซี้เห่

"นวลเหลื่อตาสำรวจค้ายแปลกหน้าแวบหนึ่ง ใบหน้าสี่เหลี่ยม ฌมสัน ฌิวค้ำเป็นถ่าน สีนมือใหญ่เทอะทะ ปากกว้างจนคูน่าเกลียดคนากลัว หัวเราะเห็นฟันซี่เท่านี้ว่ามีมือ บนหัวมีแผลเป็นหลายแผล"⁴

โดยสรุป "เกิน" เลวทั้งรูปลักษณะและคุณลักษณะ ลักษณะคังกล่าวพบในนวนิยายเรื่องอื่น ๆ อีกเช่น ประสิทธิ์ลูกชายเศรษฐีในหมู่บ้าน เป็นหนุ่มเสเพล ใน

¹นิมิตร ภูมิถาวร, สาวชาวไร, หน้า 37.

²เรื่องเดียวกัน, หน้า 72.

³เรื่องเดียวกัน, หน้า 73.

⁴เรื่องเดียวกัน, หน้า 45.

เหยียบฝุ่นขอลัก เขาเป็นคนเกเรโดยสันดาน คบเพื่อนซึ่งใช้อ่านจากกำลังข่มขู่ รักผู้หญิง
ก็ใช้วิธีการรุนแรง ลักษณะของตัวร้ายประเภทนี้จะมีลักษณะเหมือนกันทุกเรื่อง

3.3 ลักษณะนายทุน ฝ่ายผู้ร้ายลักษณะนี้เป็นนายทุนเอาตัวเอาเปรียบ
ชวานาชาวไร่ ตัวละครลักษณะนี้เป็นตัวละครสะท้อนสภาพเศรษฐกิจในชนบทที่คั่งอาศัย
พ่อค้าคนกลาง หรือเจ้าของที่ดิน นับได้ว่าเป็นผู้มีอิทธิพลมากในท้องถิ่น เช่น นายกรค
ในเรื่อง แค่คุณครูช่วยคนแฉก เสียทงในเรื่อง กักพันสู

นายกรค : แค่คุณครูช่วยคนแฉก เป็นคนถือเงินเป็นพระเจ้า ไร่
คุณธรรม

นายกรคเริ่มรู้สึกว่าเขา วิตกกังวล เคืองกว้างเหมือนเรือขาดหางเสือเพราะ
ขาดที่พึ่งทางใจ ครั้นจะแหวกกองเงินออกมาสู่สังคม ขອງทางบุญทางกุศลตามแบบ
ของคนแก่ ก็ไม่เคยมาก่อน เคยแต่หันหลังให้วิ่งวนอยู่ในลูของธุรกิจที่มีเงินเป็น
เส้นชัย วิตกไม่เคยสนใจ¹

"เศรษฐกิจค่อยย่อยละ 10 ตัว เสือนอนกิน เป็นบุคคลประเภทที่ทำให้
ตัวเลขตัวเฉลี่ยของชาติคลาคละเลื่อน"²

"ไม่เคยสนใจเรื่องวัด เรื่องโรงเรียน เอาแต่เป็นใหญ่บูชาเงิน"³

"เดือน 4 ปีหน้า ถ้าไม่ส่งคอก เป็นอันว่านาเป็นของกู พรุ่งนี้มาเอาต้อง
เปลี่ยนสัญญาใหม่ เรือนแก้วจัดการนะลูก"⁴

เสียทง : กักพันสู เสียทงเป็นนายทุนพ่อค้าคนกลาง ซื่อสัตย์ดีจาก
ชาวไร่ชวานาและไปขายทอดตลาดในราคาสูงกว่าทุนเดิมมาก และยังมีเล่ห์กลของ
พ่อค้าที่หวังกำไรมาก คือ หากผักออกมากก็ซื้อและที่คราคาลง ชาวไร่จึงมีสิ่วิต
แฉวนอยู่กับพ่อค้าคนกลางที่สามารถกำหนดเศรษฐกิจได้อย่างตามใจชอบ ดังในเนื้อเรื่อง
ที่กล่าวถึงเสียทงว่า

¹ นิมิตร ภูมิदार, แค่คุณครูช่วยคนแฉก, หน้า 320.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 108.

³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 159.

⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 152.

"แล้วเราจะขายให้ใคร" เขามองคู่มือในเชิงที่ตักเก็บไว้หลายสิบล้าน

"พวกนี้เขาคดาก เวลาเห็นตัวออกมาเขาก็เล่นตัว ทำเป็นง้อเสียพักหนึ่ง พอพวกเราเคี้ยวคร่อนกันหนักคอยไม่ไหวแล้วก็ถือโอกาสศัตรากลาง ซื่อใหม่ ราคาใหม่ ถูกแพงยังใจจำเป็นต้องขาย เพราะไม่มีเงินจะซื้อข้าวสารหุง"¹

"มันเล่นเหลี่ยมกับเรารู้ไหม เวลามันจะลดราคาของเรามันเล่นแบบนี้ทุกที บัญยาที่มันเอามาให้เราเชื่อนั้น ก็อย่าคิดว่ามันใจดีนะโว้ยปลุก มันเอากำไรเราท่วมหัว แพงกว่าตลาดตั้งสองสามเท่า แบบนี้มันให้เราเชื่อเท่าไรก็ได้ คอกเบี้ยมันกินคุ้ม"²

นอกจากนี้เสียดังยังสร้างอิทธิพลไว้กับข้าราชการด้วยเพื่อความสะดวกในการชักจูงผลประโยชน์ และยังทำตนเป็นนักเลง มีมือปืนไว้รักษาผลประโยชน์ด้วย

เวลาไปประชุมที่อำเภอ ก็ลองถามสองคุยกับชาวตลาดเสียมีง้อผู้ใหญ่ เขารูกันตั้งนั้น เสียดังเป็นตั้งพอกาและนักเลง เจานวยคนไหนมีอำนาจ มีอิทธิพล เลี้ยงชาถึงหลังบ้าน ทำไมมันจะเขาไม่ไถละ คนไหนต้องการอะไร อยากรู้ อะไรก็หามาให้ใครก็ใจ ให้เสียจนเจานายเกรงใจแล้วก็ทำอะไร ๆ ไต่ตามใจ เขาเลววาเสียดังมีมือปืนไว้ใช้ตั้งหลายคน ใครขัดผลประโยชน์ก็กายเหมือนหมา กลางถนน³

เสียดังเป็นตัวละครที่สมจริงในแง่มีจริงตามชนบทที่ประชาชนประกอบอาชีพ เกษตรกรรม แสดงให้เห็นถึงการเสียเปรียบของชาวไร่ที่ยังไม่มีหน่วยงานทางราชการ ยื่นมือเข้าไปช่วยในชนบททางไกล ซึ่งข้าราชการยังร่วมมือให้คนกลางชักจูงผลประโยชน์ตามใจชอบอีกด้วย

3.4 ลักษณะทางอุดมการณ์ ฝ่ายผู้ร้ายลักษณะนี้เป็นผู้ค้างอุดมการณ์ทางการเมือง และอยู่ในโครงเรื่องประเภทเกี่ยวกับการเมืองในชนบท เป็นตัวบุคคลที่ผู้เขียนสร้างขึ้น ตามความนึกคิด โดยอาจได้ข้อมูลจากคำบอกเล่าหรือสื่อสารมวลชนในช่วงนั้น เกียรติ ในเรื่องปล้นครูสาว แสดงให้เห็นแนวคิดเกี่ยวกับการเมืองของนิมิตร ภูมิदारได้เป็น

¹นิมิตร ภูมิदार, กัศพันส์ (กรุงเทพมหานคร : บรรณกิจ, 2520), หน้า 15.

²เรื่องเดียวกัน, หน้า 19.

³เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน.

อย่างชัดเจน บุคลิกลักษณะนิสัย ความประพฤติ ของเกียรติจึงออกมาในรูปการจินตนาการมากกว่าความจริง

เกียรติ : ปล้นครุสาว

เกียรติ เป็นปลัดอำเภอที่หลงมัวเมาในสาภยศ ถูกไล่ออกจากราชการจึงเข้าป่าก่อการร้าย มีลักษณะดังนี้

1. มีบุคลิกลักษณะไม่น่าไว้วางใจ ไม่น่าคบหา

หล่อนสำรวจบุคลิกลักษณะของชายคนนั้น วัยไม่เกิน 40 สูงขลุขลุขาวจันทิก ไร้นวดคว่ำกริบเห็นอริมีปีกปาก มันพยายามยักเยี้ยกี้ยมิให้หล่อน แต่มันก็แหงผาก ผินแผงควยเล่ห์กลมากกว่ารอยยิ้มของมิตรภาพ มันพยายามวางมากเป็นสุภาพบุรุษสำหรับเธอ แต่ลึกลงไปในเบาตาคู่นั้นมี มันโฉบตวงควยประกายเพลิง เป็นแววตาของผีร้ายที่ยืมร่างของมนุษย์อาศัยอยู่¹

ฟุ้งเพื่อ เจ้าสำราญ และจ๋อราชฎ์มั่งหลวง ซึ่งเป็นตัวละครที่มีความซัดแย้งในบุคลิกจนเกิดความเป็นไปไม่ได้

หล่อนรู้ภายหลังว่ามันชื่อเกียรติ มีภูมิหลังอันไร้เกียรติไม่สมชื่อ เคยรับราชการในตำแหน่งอันมีเกียรติใหญ่ มีอำนาจเป็นที่ยกย่องของสังคม เพราะไอ้ความมีเกียรติยศ ความยกย่องนี้แหละทำให้เขาของคืนแสวงหาความฟุ้งเฟ้อของข้าราชการผู้ใหญ่ ทำให้เกิดช่องว่างของโหวจจากผู้ร้าย ทำให้เขาของตะเกียกตะกายว้ายซุ่มของวางไปให้ถึงฝูงแห่งความฟุ่มเฟือยเลียนแบบผู้ใหญ่ กินอาหารราคาแพงฉิว นังรดติคแอร่ กินเหล้าคฤกษณ์ หิงเหล้ามันจุกเขาให้คืนจุนทรนแลวก็พมของทางคอร์ปชั่น เป็นสะพานอันมั่นคงพาเขาไปสู่ฝูงแห่งความฟุ้งเฟ้อเหล่านั้น เขาโกงริคโคครบฏกระบวนการคอร์ปชั่นทั้งหลาย อุกมคคิอุคตมการแห่งตำแหน่งหน้าที่ละลายไปกับเหล้า²

2. เกียรติมีบุคลิกที่เป็นสูตรสำเร็จรูปของผู้ก่อการร้ายที่ต้องให้ยมโหดร้าย และมีความคิดสวนทางกับประชาธิปไตยและสภาพสังคม วัฒนธรรมที่กำหนดให้มีความผูกพันกับผู้ให้กำเนิด

¹ นิมิตร ภูมิดาว, ปล้นครุสาว, หน้า 80.

² เรื่องเดียวกัน.

เดี๋ยวนี้สายตาของเจ้าเกียรติเริ่มเปลี่ยนไปแล้ว เมื่อก่อนในแววตาของมັນยังมี
 ส่วนบอกความเจ้าชูสนใจเขมเหมือนเพชรทรงงาม แต่เดี๋ยวนี้สายตาของมັນเปลี่ยน
 เป็นงานการหมก คมมันมีเรื่องตองคิดตองทำกันอยู่ตลอดเวลา มีแต่กึกเขี้ยวกั๊กหัน
 เขาใส่สู้กัน เป็นสีหน้าของคนป่าเถื่อน แสดงความโทศร้าย เขอไม่แปลกใจเลยที่
 พวกนี้ฆ่าคนโคเป็นผักเป็นปลาเพราะป่าและชบวนกาสภาหุแนวคุดอม สอนุใหม่
 ตองเทียมโทศุร้าย มันทุกเอาตำราฆ่าคนไวคนละหลายเล่ม มาโคแม่แต่เพื่อนฝูง
 ของตัวเอง ทอไปมันคงฆ่าพ่อแม่โคดาเจตนาคติเปลี่ยนไปโดยเห็นวามันเป็นผล
 ผลิตจากการสนุกสนานของพ่อแม่ ไม่จำเป็นตองนับเป็นบุญคุณอะไร ถ้าถึงยุคนั้น
 เขอคิดว่าอามีลูกเสียเลยดีกว่า¹

การที่ผู้เขียนกำหนดให้เกียรติมีแนวความคิดตามลัทธิคอมมิวนิสต์นั้น อาจได้
 อิทธิพลจากสื่อมวลชนของรัฐบาลที่วิเคราะห์ลักษณะของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ไว้ว่า
 เขามักจะคิดว่าลูกคือผลผลิตทางกามารมณ์ของพ่อแม่ มิใช่ด้วยความรัก เมื่อออกมาได้
 ไม่ต้องเลี้ยงดูให้ความรัก ซึ่งจุดนี้ขัดแย้งกับความคิดความเชื่อของวัฒนธรรมไทยอย่าง
 รุนแรง

เกียรติจึงมีบุคลิกของตัวโกงในนวนิยาย ผสมกับความเป็นจริงคือในลักษณะ
 ของคอมมิวนิสต์ ซึ่งประชาชนในระบบประชาธิปไตยเกลียดกลัว ซึ่งหากวิเคราะห์
 ตามสภาพความเป็นจริง แม้เกียรติจะมีการเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพ จากข้าราชการ
 กลายเป็นผู้ก่อการร้าย แต่พื้นฐานของเกียรติที่ถูกไล่ออกไม่น่าจะมีแรงผลักดันให้เข้าป่า
 ก่อการร้าย เพราะการประพตตัวของเกียรติที่เคยโกงกินฉ้อราษฎร์ ชัดแย้งโดยสิ้นเชิง
 กับอุดมการณ์ของฝ่ายคอมมิวนิสต์ เกียรติไม่ไคมองเห็นความอยุติธรรมของสังคม แต่
 เกียรติเข้าป่าเพื่อประพตอิหุจริตเรียกค่าไต่ ประกอบกรรมชั่ว ซึ่งเรื่องนี้ไม่กลมกลืนกับ
 แนวความคิดทางการเมืองของฝ่ายซ้าย และตัวเกียรติเองก็ไม่น่าจะเปลี่ยนความคิด
 เป็นฝ่ายซ้ายได้

¹นิมิตร ภูมิถาวร, ปล้นครูสาว, หน้า 160.

3.5 ฝ่ายตรงข้ามที่มีลักษณะเป็นทรชน ตัวละครประเภทนี้มีอยู่ในนวนิยาย บูโลกโชน

ในนวนิยายบู ล้างผลาญ นิมิตรจะสร้างตัวละครฝ่ายตรงข้ามให้ร้าย เขี้ยว โหด กักขะ บ้าบิ่น ชั่วร้าย ไม่มีส่วนดีเลย ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตุว่าตัวละคร ประเภทนี้ในกลุ่มนักเขียนที่นิยมเขียนเรื่องในแนวนี้กลุ่มเดียวกัน จะยัดตัวละครประเภท นี้เป็นตัวละครสร้างความขัดแย้งให้เกิดขึ้นตลอดเรื่อง สำหรับงานของนิมิตรในเรื่องของเขา- ซาค ซึ่งเป็นเรื่องการผจญภัยในป่าทึบเพื่อจะไปช่องเขาซาค เพื่อขนแร่มีค่าตามลายแทง ตลอดการเดินทางเต็มไปด้วยความตื่นเต้นคุเตือคถึงเลือกเนื้อและบทพิศวาท ซึ่งแปลก จากแนวเรื่องที่นิมิตรเคยเขียน ทะนง เป็นตัวละครที่ทรยศต่อกลุ่มผู้บุกเบิกด้วยความ โลกจะไปพิชิตของเขาซาคคนเดียว และทะนงก็รักกนกวรรณ พยาบาลสาวเหมือนกับ แพรตัวละครเอกฝ่ายชาย

ทะนง : ของเขาซาค ความชั่วร้ายของทะนง ผู้เขียนเน้นเรื่องความ เลวร้าย ชอบไขก่าสังขมขึ้นผู้หญิงด้วยความหยาบช้าและกักขะ

ทะนงเห็นหัวใจรัวเข้าไปในท้องส่วนตัวที่จัดไว้เป็นสัดส่วนโดยธรรมชาติ เมื่อใกล้เข้าไปมีเสียงผู้หญิงร้องไห้ เสียงครางของเขอทำให้หัวใจของทะนง คุโชนแรงเครื่องยนต์แห่งกามารมณ์ในความรักก็ก้อง วิญญาณแห่งสัตว์ป่าเริ่ม เขาคอรอบง่าในสำนึกของทะนงไว้หมดสิ้น¹

นอกจากนี้ยังมีความโลภและเห็นแก่ตัว

"มันชื่อทะนง มันกำลังจะคิดหักหลังเจ้านายของมัน มันเป็นคนเห็นแก่ได้ ทั้งที่เจ้านายอุทิศส่วนแบ่งผลประโยชน์ให้ แคนั้นยังไม่พอ มันกะจะเป็นมหาเศรษฐี คนเดียว"²

¹นิมิตร ภูมิถาวร, ของเขาซาค (กรุงเทพมหานคร : บรรณกิจ, 2520),
หน้า

²เรื่องเดียวกัน

ประวัติผู้เขียน

นางสาวปริญญา ฤทธิเจริญ เกิดที่อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี ได้รับพระราชทานปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2520 เข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโท ภาควิชาภาษาไทย สาขารวบรวมคดี คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2522 และสำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2526 ปัจจุบันรับราชการเป็นนักวิชาการการศึกษา 5 ศูนย์พัฒนาหนังสือ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

ศูนย์วิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

165
1d
177